Рӯзнома аз соли 1924 чоп мешавад

Номҳои пешинаи рӯзнома «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (соли 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991)

Овози тоҷик

Бани одам аъзои якдигаранд!

13 январи соли 2024
Шанбе
№ 4
(15015)

e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozi@list.ru

ПРЕЗИДЕНТИ ӮЗБЕКИСТОН ҶАМЪОМАДИ ВАСЕИ ШӮРОИ БЕХАТАРИРО БАРГУЗОР НАМУД

Зери раисии Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон, Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳ Шавкат Мирзиёев 12 январ ҷамъомади васеи Шӯрои бехатарӣ бахшида ба ҷамъбасти фаъолияти Қувваҳои Мусаллаҳ ва секторҳои ҳарбиву маъмурӣ дар соли 2023 ва вазифаҳо баояндаи наздик баргузор гардид.

Дар чорабинӣ роҳбарони вазорат ва идораҳое, ки ба низоми Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ӯзбекистон дохил мегарданд, қумондонҳои округҳо, роҳбарони секторҳои ҳарбиву маъмурӣ – Раиси Ҷокарги Кенгеси Ҷумҳурии Қароқалпоқистон, ҳокимони вилоятҳо ва шаҳри Тошканд, инчунин намояндагони ташкилотҳои ҷамъиятӣ иштирок намуданд.

Дар аввали ҷамъомад роҳбари давлат натиҷаҳои корҳои соли 2023 доир ба минбаъд мустаҳкам намудани иқтидори мудофиавии мамлакат ва инкишофи Қувваҳои Мусаллаҳ анҷом додашударо таҳлил намуд.

Ба фаъолияти вазорат ва идораҳо, мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар маҳалҳо дар самти мазкур баҳои танқидӣ дода шуда, маърӯзаҳои роҳбарони масъул шунида шуданд.

Масъалаҳои такомули низоми тарбияи ватанпарварии хидматчиёни ҳарбӣ ва ҷавонон, минбаъд рушд додани артиши миллӣ ва мустаҳкам намудани иқтидори мудофиавии мамлакат, баланд бардоштани самаранокии кори секторҳои ҳарбиву маъмурӣ ва маҷмӯи мудофиавиву саноатӣ муҳокима гардиданд.

Махсус таъкид шуд, ки дар шароити ҷаҳонишавӣ ва доман паҳн намудани мубориза барои ақлу қалби одамон, пеш аз ҳама насли наврас, накш ва аҳамияти тарбияи ҳарбиву ватанпарварӣ меафзояд.

– Ҳоло ҳар яки мо ватанпарасти ҳақиқии Ватан бошем ва дар ин руҳ ҷавонони худро тарбия намоем, – гуфт Президент.

Бинобар ин роҳбари давлат ба шахсони масъул доир ба таҷдиди назар намудани низоми тарбияи ҳарбиву ватанпарварӣ супоришҳои мушаххас дод. Аҳамияти ба ҷараёни ислоҳот дар мамлакат ҷалб намудани ҷавонон, ба вуҷуд овардани шароит барои татбиқи зарфияти зеҳнӣ ва эҷодии онҳоро таъкид кард.

Ҳоло ҳозир дар пойгоҳи инфрасохтори замонавии Қувваҳои Мусаллаҳ ва мономарказҳо кор бобати тарбияи ҷавонон дар рӯҳи ватанпарварии ҳарбӣ ташкил гаштааст. Роҳбари давлат ногузирии вусъат додани ин чорабиниҳо, роҳандозии таълими касбҳои зарур ба ҷавонон, мадад расондан дар шакли субсид барои оғози фаъолияти меҳнатии онҳоро таъкид кард.

Инчунин вазифаи пурзӯр намудани чорабиниҳои ҳарбиву ватанпарварӣ дар фазои иттилоотӣ бо мақсадҳои мустаҳкам намудани мавқеи шаҳрвандии ҷавонон гузошта шуд.

Баъдан масъалаҳои мустаҳкам намудани иқтидори мудофиавии мамлакат, баланд бардоштани иқтидори ҷангии қӯшунҳо ва инчунин рушди илми ҳарбӣ баррасӣ гардиданд. Сарфармондеҳи Олӣ оид ба минбаъд такмил додани низоми тайёрии ҳарбӣ дар асоси бархурдҳои инноватсионӣ ва илмӣ, татбиқи васеи коркардҳои замонавии ҳарбӣ ва илмӣ дар заминаи табодули ахбор ва қабули қарорҳо вазифаҳо гузошт.

Дар ҷамъомад таъкид шуд, ки амнияти иттилоотӣ ва киберӣ чун вазифаҳои муҳим дар соҳаи таъмини бехатарии миллии мамлакат боқӣ мемонанд.

Ба ин маънӣ ба ногузирии тезондани рақамисозии Қувваҳои Мусаллаҳ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқу тартибот, муттаҳид намудани тамоми захираҳои иттилоотии вазорат ва идораҳо ба фазои ягонаи бехатарии иттилоотӣ ишора гардид.

Вазифаҳои аввалиндараҷаи ташкили кори низомнок дар артиши миллӣ ва дар байни аҳолӣ оид ба баланд бардоштани ҳушёрӣ ва маданияти рақамӣ дар соҳаи кибербехатарӣ муайян карда шуданд.

Дар ҷамъомади Шӯрои бехатарӣ инчунин вазифаҳои муҳим оид ба рушди минбаъдаи маҷмӯи мудофиаю саноатӣ, такомули низоми муҳофизати сарҳадоти давлатӣ, таъмини бехатарии ҷамъиятӣ ва инчунин баланд бардоштани самарабахшии кор бобати пешгӯӣ ва мониторингҳои вазъиятҳои фавқулода, огоҳии садама ва фоҷиаҳои техноген муайян карда шуданд.

Президент таъкид кард, ки дастгирии иҷтимоӣ ва ғамхории хидматчиёни ҳарбӣ ва оилаҳои онҳо чун самти муҳими сиёсати давлатӣ боқӣ мемонад.

Дар охири ҷамъомад Президент тамоми хидматчиёни ҳарбӣ ва халқи мамлакатамонро ба муносибати 32-солагии таъсиси Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ӯзбекистон ва Рӯзи муҳофизони Ватан самимона табрик намуд, инчунин таманноҳои беҳтарини худро иброз кард.

ӮзА.

Сурати Хидмати матбуоти Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон.

КУРСҲОИ КӮТОҲМУДДАТ КУШОДА ШУД

Дар доираи «Лоиҳаи баланд бардоштани иқтидори мутахассисони муассисаҳои таълими томактабӣ«, ки аз тарафи Бунёди маркази маҷмааи омодасозии кадрҳо, таълим ва рушди Ӯзбекистон роҳандозӣ гардидааст, курсҳои кӯтоҳмуддати такмили ихтисоси кормандони низоми таълими томактабии ҷумҳурӣ оғоз ёфт.

Нахустин чунин курси такмили ихтисос аз 10 январи соли 2024 шурӯъ гардид. Он дар асоси барномаи таълимии тамрин барои мураббиён сурат мегирад. Дар ин курс як гурӯҳ мураббиёни куриёӣ барои 35 нафар мураббиёни оянда машғулиятҳои тамринӣ баргузор намуданд. Он ду ҳафта давом мекунад. Баъди хатми курси аввали такмили ихтисос курсҳои дигар низ дар пайи он идома пайдо хоҳанд кард.

Дар мамлакати мо ин кор бори аввал ба роҳ монда шудааст.

Шаҳноза ТӮРАЕВА,
сармутахассиси Агентии таълими томактабӣ.

Маълум аст, ки аввалҳои асри XX дар сарзамини мо ҳаракати ҷадидӣ вусъат ёфта, зиёиёни равшанфикр, ҷонибдорони илму маърифат ва тарзи давлатдории миллӣ баҳри бедории мардум азму кӯшишҳои зиёд кардаанд. Бо ташаббуси сарвари давлат баҳри омӯхтан ва ба авлоди имрӯза дастрас намудани ғояҳои пешқадами ҷадидон чораю тадбирҳо андешида мешаванд.

ВОХӮРИИ СЕ АВЛОД

Ба қарибӣ дар хона-музейи Ф.Хӯҷаев дар шаҳри Бухоро вохӯрии се авлод ба амал омад.

Дар тадбир намояндагони шуъбаҳои вилоятии Иттиҳоди нависандагон, Маркази маънавият ва маърифати ҷумҳурӣ, Шурои ҷамоатии назди Вазорати дифоъ, собиқадорони меҳнати назди Вазорати дифоъ, кормандони «Гвардияи миллӣ», хидматчиёни ҳарбӣ ва собиқадорони қӯшунҳои сарҳадии Хидмати бехатарии давлатӣ, сарбозони қисми ҳарбии гарнизони Бухоро, ҷамоаи оркестри ҳарбӣ, талабагони мактаби таълими умумии ихтисосонидашудаи давлатии №29 иштирок карданд.

Амрулло АВЕЗОВ,
мухбири «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

АРТИШИ ПУРИҚТИДОРИ ЗАМОНАВӢ – ГАРАВИ ҲАЁТИ ОСОИШТА

Вақте ки мо азму шуҷоати писарони далеру мард ва аз ҳар ҷиҳат баркамолро мебинем, диламон аз ифтихор лабрез мегардад. Посбонони кишварро, ки дахлнопазирии сарҳадҳоро таъмин ва осоиштагии моро ҳифз мекунанд, қадр кардан лозим аст.

Имсол ба таъсиси Қувваҳои Мусаллаҳ 32 сол пур мешавад. Дар натиҷаи ислоҳоти пайгиронаи давраи кӯтоҳи таърихӣ иқтидори низомии кишвари мо боз ҳам афзун гардид. Дар шууру дили ҷавонони мо ҳисси ифтихор аз артиш, эҳтиром нисбат ба касби пуршарафи муҳофизи Ватан торафт афзун мегардад.

Имрӯз артиши мо таҷрибаи пешқадамтарини сохтмони ҳарбии ҷаҳонро дарбар мегирад. Сохтори таълим дар мактабҳои ҳарбии мо ба куллӣ тағйир меёбад. Дар мактабҳои ҳарбӣ таълиму тарбияи афсарони оянда ба талаботи замони ҳозира комилан ҷавоб дода, дар асоси таълимӣ-техникӣ ва маънавию ахлоқии комилан нав ба роҳ монда шудааст.

Дар натиҷаи фаъолияти бахшҳои ҳарбию маъмурӣ инфрасохтори шаҳракҳои ҳарбӣ ба куллӣ нав шуда, полигонҳои нави таълимӣ барпо шуданд. Натиҷаи ҳамин саъю кӯшиш аст, ки ҳарбиёни мо дар бисёр мусобиқаҳои бонуфузи варзишии ҳарбӣ, дар арсаҳои байналхалқӣ сазовори ҷойҳои бонуфуз ва комёбиҳои намоён гардиданд. Танҳо соли гузашта артиши Ӯзбекистон аз лиҳози иқтидори низомӣ дар Осиёи Марказӣ дар ҷойи аввал ва дар ҷаҳон дар ҷойи 62-юм қайд шудааст.

Дар бораи дигаргуниҳои ин соҳа сухан ронда, қайд кардан бамаврид аст, ки дар ҳафт соли охир ҳифзи иҷтимоию ҳуқуқии муҳофизони Ватан пурзӯр шуда, бисёр оилаҳо бо манзили зист таъмин гардиданд, фарзандони хидматчиёни ҳарбӣ ба муассисаҳои таълими олӣ дар асоси имтиёз дохил шуданд. Дар ин давр ба тарбияи ҷавонон дар рӯҳи ҳарбию ватандӯстӣ диққати махсус дода шуд. Хусусан, дар маҳаллаҳо зиёда аз 24 ҳазор чорабиниҳо гузаронида, ба ҷамъомадҳои таълимии «Мактаби мардонагӣ» бештар аз 5 ҳазор нафар ҷавонон ҷалб карда шудааст.

Ба шарофати корҳое, ки дар асоси тамоюли «Халқ ва армия – як тану як ҷон» ба амал бароварда мешавад, имрӯзҳо шаҳрвандони мо кумаку дастгирии ҳаматарафаи артишро дар тамоми соҳаҳои ҳаёт ҳис мекунанд. Ин, дар навбати худ, барои баланд бардоштани ҳисси ифтихор ба армияамон дар қалби ҷавонон, эҳтиром ба касби пуршарафи муҳофизи Ватан хидмат мекунад.

Ба туфайли ислоҳот дар низоми Қувваҳои Мусаллаҳ нуфузи хидмати ҳарбӣ дар байни ҷавонон хеле баланд гардид. Хоҳиши дар сафи артиши миллӣ ҷой гирифтан боз ҳам пурзӯр шуд. Бо ибораи дигар, хидмат дар сафи армия кори пуршараф гардид.

Дар баробари ин, анъанаҳои ҷанговаронаи бобоёни мо аз қабили Ҷалолиддин Мангубердӣ, Амир Темур, Заҳириддин Муҳаммад Бобур ба қадри кофӣ идома доранд. Албатта, ин беҳуда нест. Зеро онҳо дар замони худ на танҳо ҳукмдори одил, балки фармондеҳони лашкарҳои мағлубнашаванда ҳам буданд. Бисёр корҳои ибратбахши ба таълиму тарбияи ҳаррӯзаи қӯшуни ҳарбӣ, таъмини вазъияти ҷанговарона нигарондашуда анҷом дода шуданд.

Аз ҷумла, Амир Темур ҳарчанд вазифаҳои махсусеро, ки ба вазъи ахлоқию маънавии хидматчиёни ҳарбӣ шуғл меварзанд, ҷорӣ накарда бошад ҳам, мансабдорони ҳарбии ҳамаи рутбаҳо оид ба таълиму тарбияи хидматчиёни низомии тобеи худ кор пеш бурдаанд. Бо ин далел лашкари ҷангии ӯ бо маҳорати стратегӣ ва тактикаи худ комилтарин ва тавонотарин артиши он замон маҳсуб мешуд.

Хулоса карда гуфтан мумкин аст, ки дар натиҷаи ислоҳоту саъю кӯшишҳои дар ҳафт соли охир анҷомёфта, Қувваҳои Мусаллаҳ ба ҷузъи ҷудонашавандаи ҷомеа, гарави боэътимоди суботу рушди кишварамон ва ба як институти муҳими дар рӯҳияи ватандӯстӣ тарбия намудани ҷавонон ва хидматчиёни ҳарбӣ табдил ёфтааст.

Имрӯзҳо ҳарбиёни мо дар амал исбот мекунанд, ки аз ҷиҳати дараҷаи тайёрии касбии худ аз ҳарбиёни артиши мамлакатҳои пешқадами ҷаҳон кам нестанд. Онҳо маҳорат, қувваи маънавӣ, азму ирода ва пирӯзмандии худро нишон дода, давомдиҳандагони арзандаи ниёгони бузурги мо будани худро равшан нишон медиҳанд.

Хулоса, барои садоқатмандона ва фидокорона хидмат кардани фарзандони халқи мо дар сафи артиши миллӣ шароити мусоид фароҳам оварда шудааст. Мо ҳам шодем, ки дар сафи артиши миллии мо ҳарбиёни тавоно, доно ва шуҷоатманд хидмат мекунанд, ки ба ҳифзи дахлнопазирии марзу бум, истиқлолияти кишвар ва зиндагии мо қодир ҳастанд.

Воқеан, то даме, ки мо чунин писарони мард ва ҷасур дорем, кишварамон ҳамеша осоишта, осмонамон софу беғубор, парчамамон дар фазо парафшон мешавад.

Баҳром РАҲМОНАЛИЕВ,
депутати Палатаи қонунгузории Олий Маҷлис.

ИСТИФОДАИ САМАРАНОК АЗ ИМТИЁЗҲО

Ҷамъияти масъулияташ маҳдуди «Asadbek Sifat Savdo»-и ноҳияи Қӯнғироти Ҷумҳурии Қароқалпоқистон бо ташаббуси соҳибкор Алишер Ёқуббоев соли 2013 бо мақсади ба аҳолӣ хидмати босифат расондан ташкил гардида буд.

Соҳибкор соли 2019 аз имтиёзҳои аз тарафи давлат додашуда босамар истифода бурда, бо кумаки кредити бонк дар 8 сотих майдон фаъолияти дукони савдои дуошёна ва сехи истеҳсоли мебелро ба роҳ монд. Алҳол дар корхона 15 нафар бо кори доимӣ таъмин мебошанд.

Бино ба фармони роҳбари давлат «Дар бораи чорабиниҳое, ки ба роҳандозии ҳамкории мутақобилан судманд бо субъектҳои соҳибкорӣ ҷиҳати коҳиш додани сатҳи камбизоатӣ нигаронида шудаанд» аз 12 июни соли 2023, дар мамлакат барномаи «20 ҳазор соҳибкор – 500 ҳазор мутахассиси соҳибмалака» кор карда шуд. Ба рӯйхати барномаи мазкур дар қатори субъектҳои соҳибкории Қароқалпоқистон ҶММ «Asadbek Sifat Savdo» низ дохил гардид. Имрӯз корхона аз имтиёзҳои додашуда истифода бурда, ба ивази кредит аз хориҷ ускунаҳои нав оварда, ҳаҷми истеҳсоли мебелро афзун мегардонад ва ҷойҳои нави корӣ фароҳам меорад.

Дар сурат: *дар ҶММ «Asadbek Sifat Savdo».*

Суратгир: М. ҲАБИБУЛЛОЕВ. ӮзА.

ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲ ВА ТАРБИЯИ ҶАВОНОН ДАР РӮҲИ ҲАРБИЮ ВАТАНПАРВАРӢ

Ҳамчун ислоҳоти пурсамар 32 сол пеш аз ин дар Ӯзбекистон Қувваҳои Мусаллаҳ ташкил карда шуда буд. Қувваҳои Мусаллаҳ дар тӯли ин солҳо ба комёбиҳои беназир ва натиҷаҳои дилхоҳ ноил гардид. Пеш аз ҳама дар кишвар сулҳу амният, бехатарии сарҳадҳо, ҳаёти осудаву хушбахтонаи мардум таъмин карда шуд. Бо сарфарозӣ метавон гуфт, ки имрӯз ҷавонон дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи кишвар сарбаландона адои хидмати Модар-Ватан карда, саҳми худро дар татбиқи сиёсати давлатӣ дар самти амнияти сартосарӣ, сулҳу субот ва ваҳдати миллӣ гузошта истодаанд.

Имрӯз аз чеҳраи ҳар як сарбози Ватан эҳсос мегардад, ки онҳо дар дифои марзу буми аҷдодӣ, ҳимояи манфиатҳои миллӣ ва қиматтар аз ҳама, амнияти сартосарӣ ҷавонмардона бо сидқу вафо хидмат менамоянд.

Дар воқеъ, Қувваҳои Мусаллаҳ ташкилоти ҳарбии давлат ва маҳаки сохтори мудофиавии мамлакат буда, барои ҷилавгирии моҷароҳои ҳарбӣ, инчунин таъмини амнияти ҳарбии давлат ташкил карда шудааст. Фаъолият, вазифаҳои Қувваҳои Мусаллаҳ тавассути Конститутсияи Ҷумҳурии Ӯзбекистон, "Доктринаи мудофиа« ва дигар ҳуҷҷатҳои ҳуқуқӣ ба тартиб даровардa мешавад. Ба таркиби Қувваҳои Мусаллаҳ мақомоти идоракунӣ, лашкар, сохтори ҳарбии Вазоратҳои мудофиа, корҳои дохилӣ, вазъиятҳои фавқулода, хидмати амнияти давлатӣ ва дигар идораҳо, инчунин Гвардияи миллӣ дохил мешаванд. Роҳбарии мудофиаи мамлакат ва Қувваҳои Мусаллаҳро Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон — Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ӯзбекистон ба амал мебарорад.

Хидмати ҳарбӣ намуди алоҳидаи хидмати давлатист, ки шаҳрвандони Ӯзбекистон дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ уҳдадории ҳарбиашонро иҷро мекунанд. Ба хидмати ҳарбӣ шаҳрвандони солашон ба ҳаждаҳ расида, бино ба саломатиашон барои хидмат дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ лоиқ даъват карда мешаванд.

Ҷавонон мехоҳанд, ки баъд аз хатми мактаб, литсей, ё коллеҷ ба хидмати ҳарбӣ рафта, қарзи шаҳрвандиро адо намоянд. То имрӯз ҷавононӣ бисёр ба хидмати ҳарбии яксола, якмоҳа ҷалб карда шудаанд. Ҷавонон ва кулли мардум медонанд, ки Ӯзбекистон Артиши миллии пурқудрат дорад. Ватанро чун Модар ва гавҳараки чашм ҳимоя намудан ва ба рушду нумӯи он бомеҳру муҳаббат, сидқу вафо саҳм гузоштан орзуву умеди дар қалб маъвоёфтаи ҳар як инсони кӯчаку бузург ба шумор меравад. Дуруст гуфтаанд, ватандӯстӣ эътиқод аст ва касеро маҷбуран ватандӯст кардан имкон надорад, вале арзишҳои ватандӯстиро дар тафаккури шаҳрвандон ҷой намудан ва ин арзишҳоро ба эътиқоди онҳо табдил додан имконпазир аст. Ин раванди мушкил ва ҳамешагист. Яъне ба тарбияи ватандӯстии шаҳрвандон ба тарзи бефосила, бетанаффус ва ба таври доимӣ машғул бояд шуд. Дар ин масири мушкил давлату миллате муваффақ мешавад, ки беҳтарин қувваҳои зеҳнӣ ва илмию фарҳангии худро ба ин ҷода сафарбар менамояд.

Аз рӯзи нахусти таъсис то имрӯз ба такмили сохтори ташкилӣ ва низоми ҷойгиркунии Қувваҳои Мусаллаҳ, муҷаҳҳаз гардонидани қӯшунҳо бо аслиҳа ва техникаи муосир, омодагии ҷангӣ ва тайёр намудани кадрҳои ҳарбӣ, такмили маҳорати касбии онҳо таваҷҷуҳи махсус зоҳир карда мешавад. Бо ҷонибдорӣ ва ташаббуси Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ӯзбекистон Шавкат Мирзиёев Академияи нави Қувваҳои Мусаллаҳ ташкил карда шуд, фаъолияти омӯзишгоҳҳои ҳарбӣ такмил ёфт. Дар сохтори Қувваҳои Мусаллаҳ шуъбаҳои ибтидоии Иттифоқи ҷавонон ташкил карда шуданд. Дар мактабҳои таълими миёна, литсей, коллеҷ ва дигар муассисаҳои таълим тарбияи ҳарбию ватанпарварӣ ба роҳ монда шуд. Ба ғайр аз ин, дар Ӯзбекистон "Темурбеклар мактаби« таъсис ёфт. Тарбияи ватанпарварӣ аз оила оғоз ёфта, он минбаъд дар масканҳои таълими томактабӣ, мактабӣ ва ғайра қавитар гардонида шуд. Дар мактабҳои миёнаи таълими ҳамагонӣ, алалхусус, аз соли 2017 таълими фанни "Омодагии ҳарбӣ« ҷорӣ карда шуд. Донишомӯзони синфҳои 10-ум ва 11-ум ба воситаи омӯзиши фанни мазкур аз ҷавонӣ мафҳуми тарбияи ҳарбию ватанпарвариро ба хубӣ эҳсос намуда, бо шасту шуҷоъ ба ҳимояи Ватан ҳозир буданро дарк менамоянд.

Ислоҳоти пурсамари Қувваҳои Мусаллаҳ халқ ва армияро бо ҳам наздик намуд. Халқ ва армия бо матлаби накуи "Халқ ва Артиши миллӣ – як тану як ҷон« ҳамкориҳои манфиатоварро идома медиҳанд. Барои ҷавонон ва падару модарон дару дарвозаҳои Артиши миллӣ боз аст. Падару модарон дар вақти дилхоҳ ба аёдати фарзандони ба хидмати ҳарбӣ ҷалбшуда мераванд.

Ҳамчун яке аз корҳои муҳим кӯшишҳои бунёди манзилҳои замонавӣ барои хизматчиёни ҳарбӣ, таъмири фонди мавҷудаи манзил, бунёд ва азнавсозии шаҳракҳои муосири низомиро номбар кардан мумкин аст. Имрӯз дар Вазорати мудофиа зиёда аз бист муассисаи табобатӣ-профилактикӣ, ки бо таҷҳизоти замонавии тиббӣ муҷаҳҳаз ва бо кадрҳои баландихтисоси тиббӣ таъминанд, шумораи зиёди марказҳои тиббӣ, ки ҳалқаи аввалиндараҷаи системаи хидматрасонии тиббӣ мебошанд, инчунин санаторияҳои ҳарбӣ ва ғайра мавҷуд.

Тайёрии ҷангӣ ва обрӯи Қувваҳои Мусаллаҳ сол то сол меафзояд, ки ин дар мусобиқаҳои дар арсаҳои байналмилалӣ баргузоршаванда низ аён мегардад. Дастаҳои Вазорати мудофиа чанд сол боз дар Бозиҳои байналмилалии артиш ҷойи ифтихориро ишғол намуда, дар мусобиқот беш аз даҳ рекордро қайд карданд.

Хулоса, ҳар як ҷавоне, ки хидмат дар Қувваҳои Мусаллаҳро орзу мекунад, бояд аз хурдсолӣ ҷисмонан бақувват буда, ҳамеша бо варзиш машғул шавад, ҳамаи фанҳои мактабиро пухта аз бар карда, аз вақти холӣ пурсамар истифода намуда, дар озмунҳо иштирок карда, ҳамеша барои комёбию муваффақият бикӯшад. Бо ифтихор бояд гуфт, ки дар натиҷаи такмили соҳаи мудофиа ва таваҷҷуҳ ба ин соҳа ҷавонони имрӯза хидмат карданро дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ на танҳо ҳамчун қарзи шаҳрвандӣ, балки ҳамчун як ихтисоси ҳарбӣ қабул мекунанд. Вақтҳои охир дар асоси озмун гузаронда шудани даъват ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳ далели равшани ин аст.

Ба муносибати таъсиси 32-юмин солгарди Қувваҳои Мусаллаҳ ва ҷашни мутантани 14 январ – Рӯзи муҳофизони Ватан, Артиши миллӣ, хидматчиёнӣ ҳарбӣ, ҷавонон ва тамоми шахсони ватандӯсту ватанпарварро аз номи депутатҳои Палатаи қонунгузории Олий Маҷлис, Ҳизби "Адолат«, Кумитаи мудофиа ва масъалаҳои амният, профессорон-омӯзгорони Донишгоҳи амнияти ҷомеавӣ табрику таҳният менамоям.

Осмони диёрамон мусаффо ва дар тамоми гӯшаву канори кишварамон сулҳу осоиштагӣ, фаровонии ҳаёт ҷовиду бардавом бошад. Эҳсоси ватандӯстӣ ва ватандорӣ чун нурҳои хуршеди партавфишон дар дилу дидаҳо маъво ёфта бошад.

Таваккал ЧОРИЕВ,
депутати Палатаи қонунгузории Олий Маҷлис,
узви Кумитаи мудофиа ва масъалаҳои амният.

14 январ – Рӯзи муҳофизони Ватан

ҲИМОЯТГАРОНИ ВАТАН

Артиши миллии мо ба қисми ҷудонопазири ҷамъият, ба қувваи пешбари ояндаи кишвар табдил гардида, барои дар рӯҳи ватандӯстӣ тарбия намудани насли наврас ва хидматчиёни ҳарбӣ, мустаҳкамкунии мавқеи фаъоли ҳаёти онҳо, баланд бардоштани ҳисси масъулиятнокии шаҳрвандон хидмат менамояд. Ҳифзи Ватан новобаста ба синну сол, касб ва фаъолият вазифаи шарафноки ҳар як шаҳрванд мебошад.

Ҳар сол дар мамлакатамон 14 январ – Рӯзи муҳофизони Ватан васеъ ҷашн гирифта мешавад. Чорабиниҳои дар арафаи ин иди умумхалқӣ баргузоршуда, меҳру муҳаббати насли наврасро нисбат ба Модар-Ватан афзуда, ба тарбияи онҳо дар рӯҳи садоқат ба Ватан, ғояҳои истиқлол омили муҳим мегарданд.

Дар Академияи Қувваҳои Мусаллаҳи ҷумҳурӣ бо ҳамкории Иттиҳоди эҷодии журналистон таҳти шиори «Артиши миллии мо – сипари мустаҳками Ӯзбекистони Нав» чорабинии маданиву маърифатӣ баргузор гардид.

Дар ҷамъомад намояндагони воситаҳои ахбори оммавӣ, собиқадорони Вазорати мудофиа, устодон ва курсантҳои академия иштирок карданд.

Иҷрокунандаи вазифаи раиси Иттиҳоди эҷодии журналистон Холмурод Салимов таъкид намуд, ки солҳои охир бо мақсади боз ҳам баланд бардоштани салоҳияти ҷанговаронаи Қувваҳои Мусаллаҳ аз ҷониби Сарвари давлат зиёда аз даҳ қарору фармон имзо шудаанд. Барои баланд бардоштани нуфузи хидмати ҳарбӣ масъалаҳои ҳимояи иҷтимоии аъзоёни оилаи хидматчиёни ҳарбӣ ва собиқадорон ҳаллу фасл мешаванд.

– Артиши миллиамон сол аз сол такмил ёфта, дараҷаи тайёрии қӯшунҳои он ҳам аз ҷиҳати техникӣ ва ҳам аз ҷиҳати тактикӣ баланд мегардад. Имрӯз хидмат дар сафи Артиши миллӣ орзуву омоли ҳар як ҷавонмарди мамлакат мебошад. Хидматҳои низомиёнро халқу Ватани мо ҳеҷ гоҳ фаромӯш нахоҳад кард. Солҳои охир ҳукумати ҷумҳурӣ барои беҳтар намудани аҳволи иҷтимоии низомиён ғамхориҳои зиёд зоҳир мекунад. Соли ҷорӣ ба чандин низомиён калиди хона супурда шуд, – гуфт роҳбари академия Бобур Шоёқубов.

Дар ҷамъомад Б. Шоёқубов доир ба хидмати ҳарбии худ дар даврони шӯроҳо, бартарияту афзалиятҳои хидмату фаъолияти ҳарбиёни имрӯза, ислоҳоте, ки солҳои охир таҳти сарварии Президент Ш. Мирзиёев дар соҳа ва Артиши миллӣ амалӣ мешавад, мақсаду моҳияти қарору фармонҳои сарвари кишвар вобаста ба Қувваҳои Мусаллаҳ ҳарф зад.

Дар поёни чорабинӣ мутасаддиён ба саволҳои ходимони воситаҳои ахбори оммавӣ ҷавоб гардонданд.

Далер АЗИЗОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».

ХАБАРҲО

ҶАРО ДАР РОҲҲО НОХУШӢ РӮЙ МЕДИҲАД?

Чанде пеш раиси Кумитаи мудофиа ва масъалаҳои амнияти Сенат Қутбиддин Бурҳонов доири ҳодисаҳои нохуши роҳ дар мамлакат сухан ба миён оварда, тӯли моҳҳои январ-июли соли 2023 дар натиҷаи рӯй додани садамаи дараҷаҳои гуногун ҳалок шудани 1115 нафар шаҳрвандонро маълум намуда буд.

Баъдтар дар давоми 8 моҳ ҳалокшудагон ба 1415 нафар расиданд. Инак, вазъият дар роҳҳои автомобилӣ давоми 11 моҳи соли сипаришуда баррасӣ шуд ва қайд гашт дар ин муддат ҷамъ 2080 нафар ҳалок шудаанд. Ба воқеаҳои нохуш сабабҳо зиёд. Вале кумита маълум кардааст дар рӯй додани ҳодисаи нохуш дар роҳҳо асосан худи ҷабрдидагон айбдор, ки ба қоидаҳои ҳаракат дар роҳ риоя насохта ва беэҳтиётӣ намудаанд. Ҷуз ин аз сабабҳои объективӣ низ чашм пӯшида намешавад, ки онҳо: ташкил нашудани ҷойи гузар ба пиёдаҳо, набудани хат ё монеаҳо, ки роҳро ба ду тақсим мекунанд, носозии роҳ, ташкил нашудани гузаргоҳ барои велосипедронон, мавҷуд набудани нишона ва аломатҳои роҳ, гузошта нашудани чароғакҳои раҳнамо дар ҷойҳои даркорӣ ва ҳоказо. Рақамҳои ташвишангез водор мекунанд ба беэҳтиётӣ ва бемасъулиятӣ дар ин масъала роҳ нагузорем, гуфта мешавад дар маълумоти кумита.

БАРОИ ҚОНЕЪСОЗИИ ЭҲТИЁҶ БА ДОРУВОР

Мувофиқи қарори роҳбари давлати мо "Дар бораи чораҳои иловагии боз ҳам равнақ додани сохтори фарматсевтикӣ ва тезонидани амалисозии лоиҳаҳои сармоявӣ« дар ҳудуди кластери фарматсевтикии илмӣ-истеҳсолӣ ва инноватсионии "Tashkent Pharma Park« 60 гектар майдон барои барпои "Кластери биотехнологияҳо« ҷудо карда мешавад.

Мувофиқи ин ҳуҷҷат, ҳар сол то 1 декабр бо назардошти эҳтиёҷоти муассисаҳои тиббӣ барои соли оянда талаб ва эҳтиёҷот ба дорувор ташаккул дода ва дар сайти интернет ҷойгир карда мешавад.

То ҷамъбасти соли 2024 анборҳои ташкилотҳои ҳудудии тиббӣ дар асоси "Амалиёти нигоҳдории зарурӣ« ташкил ва барои расонда додани воситаҳои доруворӣ термолабилӣ анборҳо бо нақлиёти махсуси боркаш таъмин карда мешаванд.

ДЕМОНТАЖ ДАР БИНОИ ТАЪРИХӢ

Гирду атрофи собиқ корпуси кадетӣ дар ҳудуди Институти тиббии Тошканд (ТошМИ-и кӯҳна), ки яке аз ҷойҳои таърихӣ аст, бо панҷара печонда шуд. Демонтажи ин бинои таърихӣ оғоз ёфт. Фармоишгар – КУД "Хидмати фармоишии ягона« дар ҳузури ҳокимияти шаҳри Тошканд мебошад. Пудратчӣ – "Трест-12«

Бинои асосие, ки дар он клиникаи сеюми Институти тиббии Тошканд то вақтҳои наздик ҷойгир буд, барои филиали Донишгоҳи тиббии миллӣ-тадқиқотии Русия ба номи Н.И.Пирогов омода карда мешавад. Интизор меравад дар ин ҷо дарсҳо аз сентябри соли 2025 оғоз ёбанд.

М. ШОДИЕВ, мухбири "Овози тоҷик«.

Маркази хидматрасонии давлатии ноҳияи Кегейлии Ҷумҳурии Қароқалпоқистон соли 2023 дар арафаи 32-солагии истиқлолияти мамлакатамон ба истифода супурда шуда буд. Ҳоло дар марказ ба аҳолӣ беш аз 300 намуди хидмати давлатӣ расонда мешавад. Дар ин ҷо барои коргарону хидматчиён ва корафтодагон ҳамаи шароит фароҳам оварда шудааст. Майдончаи баҷаҳо, кассаи махсус барои пардохти боҷи давлатӣ, китобхонаи хурд, Wi-Fi-и бепул ташкил карда шудааст.

Дар марказ бо кумаки технологияи ахбори замонавӣ ба шаҳрвандон хидмати босифат, тезкор ва шаффоф расонда мешавад.

***Дар сурат:** маркази хидматрасонии давлатии ноҳияи Кегейлии Ҷумҳурии Қароқалпоқистон*

Суратгир: М. ҲАБИБУЛЛОЕВ. ЎзА.

ТОМАШ ЗДЕХОВСКИЙ:

МАН БА САРВАРИИ ӮЗБЕКИСТОН БИНОБАР ТАТБИҚ СОХТАНИ РӮЗНОМАИ ИҚЛИМ БАҲОИ БАЛАНД МЕДИҲАМ

Раиси ҳайати Парлумони Аврупо оид ба робита бо давлатҳои Осиёи Марказӣ, узви гурӯҳи сиёсии «Ҳизби халқии Аврупо» (демократҳои масеҳӣ) Томаш Здеховский дар гузоришаш ба АИ «Дунё» бинобар бо ташаббуси Ӯзбекистон қабул гардидани Баённомаи Ассамблеяи генералии СММ «Осиёи Марказӣ дар рӯёрӯйи таҳдидҳои экологӣ: мустаҳкам гардидани ҳамдилии минтақавӣ барои рушди устувор ва шукуфоӣ»-ро тавзеҳ дод.

– Қабул шудани баённомаи Ассамблеяи генералии СММ «Осиёи Марказӣ дар рӯёрӯйи таҳдидҳои экологӣ: мустаҳкам гардидани ҳамдилии минтақавӣ барои рушди устувор ва шукуфоӣ», ки аз ҷониби Ӯзбекистон пешниҳод гардид, дар ҳаллу фасли мушкилоти рӯзмарраи экологӣ, ки дар назди минтақа истодаанд, қадами муҳим ба шумор меравад. Ман ба сарварии Ӯзбекистон дар татбиқсозии рӯзномаи иқлим дар Осиёи Марказӣ ва иқдоми рушди устувори он баҳои баланд медиҳам.

Эътироф гардидани ташаббусҳои Ӯзбекистон дар баённома,аз ҷумла «Рӯзномаи сабз барои Осиёи Марказӣ» ва баргузор намудани Анҷумани байналхалқии вобаста ба иқлим дар Самарқанд, ки соли 2024-ум баргузор мешавад, шаҳодати эътиқоди мамлакат дар мубориза бо тағйироти иқлим ба шумор меравaнд. Эътибори Ӯзбекистонро нисбати нармтар сохтани оқибатҳои хушкшавии баҳри Арал, ки ба муҳити атроф ва ҳаёти мардуми минтақа таъсири нохуб дорад, ба хусус муҳим мешуморам. Созмон дода шудани Бунёди бисёршарики трастии СММ оид ба амнияти инсонӣ дар минтақаи Наздиарал барои ҳаллу фасли ин мушкилоти муҳим қадами бағоят саривақтӣ маҳсуб меёбад.

Даъвати баённома ба ҳамкории байналхалқиву минтақавӣ баҳри ҳалли таҳдидҳои ҷиддии экологӣ, ки дар назди Осиёи Марказӣ истодаанд, аҳамияти махсус дорад.

Ман аз тамоми кишварҳо ва ҷонибҳои манфиатдор даъват ба амал меоварам, ки барои татбиқ шудани тавсияҳои баённома, ки аз ҷумла рушди устувори хоҷагии қишлоқ, манзараҳо, истифодаи сарфакоронаи захираҳои об, самаранокии энергия, коркарди партовҳо, рушди устувори сайёҳӣ, шаҳрҳои «боақл» ва нақлиёти муттасил якҷоя кор баранд.

Фоҷиаҳои вобаста ба иқлим, ки дар гузашта ба сари Осиёи Марказӣ омадаанд, аз зарурияти ба роҳ мондани саъю кӯшишҳои таъҷилӣ хотиррасон мекунанд. Мо бояд роҳи барқарор кардани баҳри Аралро, ки замоне ҳавзаи зебои об буд, дарёбем, ҳамзамон рушди устувори кишоварзӣ ва саноатии минтақаро таъмин кунем.

Роҳ ҷониби Осиёи Марказии «сабз» ва устувор равшан аст ва ман бовар дорам, ки ба шарофати кори роҳбарияти Ӯзбекистон ва ҳамкориҳои байналхалқӣ мо метавонем ба ин мақсади худ бирасем.

АИ «Дунё»,
шаҳри Брюссел.

ҚУДРАТИ МО — ДАР ЯГОНАГИИ АРТИШ ВА ХАЛҚ

Дар вилояти Сурхондарё дар доираи Ҳафтаи ватандӯстӣ, ки ба муносибати 32-юмин солгарди таъсисёбии Нируҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ӯзбекистон ва Рӯзи муҳофизони Ватан баргузор мегардад, чорабиниҳои ҳарбию ватандӯстӣ ва маънавиву маърифатӣ ташкил карда мешаванд.

Яке аз чунин чорабиниҳо дар маҳаллаи «Намуна»-и ноҳияи Ҷарқӯрғон бо иштироки хидматчиёни ҳарбии қисмҳои ҳарбии горнизонҳои Тирмиз ва Какайдин, ки дар ихтиёри Округи махсуси ҳарбии Ҷанубу Ғарб қарор доранд, баргузор шуд. Шиори он «Артиши Ӯзбекистони Нав – рамзи иқтидори мамлакат, ғурури олӣ ва садоқат» буд.

Чорабиние, ки дар он ҷавонон ва сокинон ширкат ҷустанд, бо қадамзании идонаи ҳарбиён дар кӯчаи маркази маҳалла оғоз ёфт. Дар мулоқоте, ки дар мактаби рақами 21-ум доир гардид, аз хусуси дигаргунӣ ва тағйиротҳое, ки дар низоми мудофиаи кишвари мо ба вуқӯъ меоянд, сухан рафт. Қайд шуд, ки дар замони нооромии кунунӣ артиши Ӯзбекистони Нав тимсоли иқтидори мамлакати мо, шаҳодати садоқат ба Ватан мегардад.

– Чорабиниҳои мазкур, ки дар маҳаллаҳо созмон дода мешаванд, ягонагии халқ ва артишро равшан намоиш медиҳанд, – гуфт раиси ҷамоати шаҳрвандони маҳаллаи «Намуна» Шералӣ Иброҳимов. – Дар партави воқеаҳое, ки дар гӯшаву канори мухталифи ҷаҳон ба амал меоянд, чунин ҳамдиливу ягонагӣ ҳаёти орому осудаи моро таъмин хоҳад кард. Чорабинии мазкур низ маҳз ба ин мақсади нек хидмат мекунад. Ба ноҳияҳои дурдаст сафар кардани хидматчиёни ҳарбӣ дар шуури аҳолӣ, бахусус ҷавонон, эҳсоси муҳаббат ва садоқат ба Ватан, эҳтиром ба суннатҳои умумиинсонӣ, ифтихорро аз он, ки мо дар мамлакати орому шукуфон зисту зиндагӣ дорем, мустаҳкам менамояд.

Дар доираи тадбир, ки ҷасорат, садоқат ба Ватан, меҳру мурувват, ягонагӣ ва ҳамҷиҳатии халқ васф шуданд, ҷанговарон ба аёдати собиқадорон ва меҳнаткашони ақибгоҳ, пирон ва ногироён рафта, бо онҳо суҳбатҳои самимӣ баргузор карданд.

Дар чорабинӣ ҳамчунин баромади намоишии аскарон пешниҳод гардид. Дар иҷрои оркестри ҳарбӣ сурудҳо дар бораи Ватан, ягонагӣ ва ҳамҷиҳатии халқ садо доданд. Ҳамчунин барномаи консертӣ, ки аз ҷониби ҷавонони соҳибистеъдоди маҳаллаҳо тайёр карда шуданд, ба вуқӯъ пайваст.

Чорабиниҳои ҳарбиву ватандӯстӣ ва маънавиву маърифатӣ дар доираи Ҳафтаи ватандӯстӣ идома доранд.

Холмуъмин МАМАТРАЙИМОВ,
хабарнигори ЎзА.

ҲАР КАСЕ, КИ ДАР ГУЗАШТА БИМОНД, ОЯНДАИ ХУДРО АЗ ДАСТ МЕДИҲАД

Чанд андеша дар ҳошияи суханони Президент «маънавият аз соҳаҳои дигар даҳ қадам бояд пеш бошад ...»

22 декабр ҷамъомади васеи Шӯрои ҷумҳурӣ оид ба маънавият ва маърифат баргузор гардид. Он чӯ қайд гардид, ки илм, маориф, тарбия ва маънавият дар мамлакатамон масъалаи авалиндараҷа мебошад. Касеро набояд пинҳон бошад, дар саргаҳи ҳалли ин масъала ё муаммо оила, тарбиячиёни кӯдакистон, омӯзгорон қарор доранд. Парвариши фарзанд аз оила оғоз ёфта, тарбияву таълим дар кӯдакистону мактабҳо идома меёбад. Пас ин се институт дар тарбияю таълими кӯдак то синни камолот масъулияти бештар ва баробар доранд. Агар ҳар се дар ҳамкорӣ дастҷамъ фаъолият баранд, самараи кор назаррас мегардад.

Ба камол расонидани кӯдак асосан бо ду роҳ давом мекунад: тарбияи ҷисмонӣ, яъне солим ба воя расонидан ва дувум тарбияи ақлӣ, яъне тарбияи маънавӣ. Волидон ба тарбияи ҷисмонии фарзанд бештар эътибор медиҳанд. Гӯё фарзанди солим кифоя аст онҳоро. Ба тарбияи маънавии фарзанд на ҳама волидон эътибори ҷиддӣ медиҳанд. Тарбияи маънавиро бештар ба зиммаи мактаб вомегузоранд. Аз ин сабаб тасмим гирифтем, бештар оиди тарбияи маънавӣ ҳарф бизанем. Чаро ки мавҷудоти зиндаи табиат ба парвариш ва тарбияи насли ояндаи худ ғамхорӣ дорад. Вале ҷуз инсон мавҷудоти зиндаи табиат ба насли ояндаи худ тарбияи ақлӣ, яъне тарбияи маънавӣ намедиҳанд. Инсон ҳам яке аз мавҷудоти зиндаи табиат мебошад ва танҳо бо маънавияти худ аз дигар оламӣ ҳастӣ тафовут дорад. Ҷалолиддини Балхӣ мегӯяд, ки «Эй бародар, ту ҳамон андешаӣ».

Замири ин мисраъ маънии зиёд ниҳон аст. Инсон бо андеша, бо донишу маънавият ва бо рафтору одобаш инсон аст. Мурод аз зиндагӣ хӯрдану хобидан нест, ин одатро ҷамъи мавҷудоти зиндаи табиат дорад. Андешаю донишу маънавият воло инсонро мондагор гардонанд. Ба мавриди аст байтҳои Фирдавсӣ ёдовар шавем:

Биноҳои обод гардад хароб,
Зи борону аз тобиши офтоб.
Пай афкандам аз назм кохи баланд,
Ки аз боду борон наёбад газанд.
Намирам аз ин пас, ки ман зиндаам,
Ки тухми сухано парокандаам.

Дар тӯли таърих собит гардида, ки оқибати ҳама чиз нестӣ дорад. Андешаю донишу комил ва маънавияти воло нестӣ надорад. «Шоҳнома», ки маҳсули донишу андешаи Фирдавсӣ аст, номи ӯро то дар рӯйи Замин инсон ҳаст, зинда нигоҳ медорад. Маънавияти воло инсонро мондагор мегардонад. Инсони донишманду соҳибандеша дар рушди кишвар саҳм мегирад. Шахси бомаърифат ояндаи миллат аст. Ин буд, ки «соҳаи маънавият аз соҳаҳои дигар даҳ қадам бояд пеш бошад, маънавият ба кувваи нав, ба ҷунбиши нав бояд табдил ёбад!», – гуфт Президент.

Президент дар ҷамъомад нӯҳ самти ташаккули маънавиятро иброз намуда, ташаббусҳои муҳимро изҳор кард. Ва дар самти аввал изҳор дошт, ки таълим дар маркази диққат боқӣ мемонад.

Тарбияи маънавӣ аз оила ибтидо мегирад. Аллаи модар сармояи тарбияи маънавӣ будааст. «Алла» ба рӯҳияти тифли навзод таъсири амиқ доштааст, ки тифл ором мегирад ва ба роҳат хоб мекунад. Пас оҳанги хониш ва забони шево навозишгари тифли навзод будааст. Ин андешаро тифл дар оғӯш шеъри Мавлавиро хондани модари ҷавони бухороӣ Нилуфар Мӯъминова, ки аз тариқи шабакаҳои интернет садо дод, далели бомӯътамад аст. Пас модарон бояд шеър хонанд, ғазал хонанд ва бо оҳанги «Алла» сароянд. Суруди бояд табиӣ, самимӣ ва гуворо сароянд чун Нилуфар Мӯъминова. Ин аст ибтидои тарбияи маънавӣ.

Модар офаридгор аст ва ба тарбияи маънавии офаридаи худ масъулияти бештар дорад. Аввалан модар бояд соҳиби маърифату маънавият бошад. Муҳимтарин сарчашмаи ташаккули маънавияту маърифат китоб асту китоб аст. Оё имрӯз модарони ҷавон китоб мехонанд? Ниҳоят кам, кам андар кам китоб мехонанд. Агар фарзанди мактабрав надоранд, дар бисёр хонадонҳо китобу рӯзнома ва ё маҷаллае дучор намекунед... Аввал, волидон, ба вижа, модаронро бояд китобхон кард. Нахустин сарчашмаи тарбияи маънавӣ маҳз модар аст. Навозиш, хондани суруди «Алла», нақли ривоят у афсонаҳо аз ҷониби модар ва дигар аъзоёни калонсоли оила сарманшаи тарбияи маънавӣ мебошанд.

Кӯдакистону мактабҳои таълими ҳамагонӣ, ки дар тааллуқияти як вазорат мебошанд, доири кор дар ин муассисаҳо дар ҳамбастагӣ сухан меронем. Чаро, ки ҳар ду ба таълиму тарбия сару кор доранд. Ва тарбиячию омӯзгор ва кӯдакону толибилмон субъектҳои асосии муассисаҳои мазкур мебошанд.

Бешубҳа, дар кишвар доири кори таълиму тарбия дар муассисаҳои таълими томактабӣ ва таҳсилоти ҳамагонӣ ислоҳоти созандаю бунёдкорона амалӣ гашта ва бо гузашти ҳар рӯз дар амал таттбиқ мегарданд. Кӯдакистону мактабҳои деҳоти дурдаст ҳам бо техникаву технологияи навин таъмин ва таҷҳизонида шудаанд.Ба тарбиячӣ ва омӯзгорон имконияти зиёд фароҳам омада, барои баланд бардоштани қадри онҳо дар ҷомеа корҳои зиёд анҷом пазируфт. Пас, имрӯз дар муассисаҳои мазкур чӣ гуна вазъият ҳукмрон аст? Оё фаъолияти тарбиячиён, омӯзгорон ва кӯдакону толибилмон ҳамқадами замон мебошад? Оё онҳо аз имкониятҳои муҳайё самаранок истифода доранд? Оё худшиносӣ, ҷаҳонбинӣ ва худомӯзии кулли омӯзгорон ба талаботи имрӯз ҷавобгӯ мебошад?

Омӯзгор устод инсонро аз зулмати ҷаҳлу нодонӣ наҷот мебахшад. Гулҳои илмро дар гулистони вуҷуд мепарварад ва шаҳди ширини донишро ба коми ташнагони илм мерезад. Воқеан, устод ситорапардоз аст, ситорахоро нақш мебандад, чило медиҳад ва дар осмони зиндагӣ раҳо месозад. Бехуда нафармудаанд:

Ҳар киро устод набвад,
кор бар бунёд нест,
Дар раҳи маънӣ рафиқе
беҳтар аз устод нест.

(Давомаш дар саҳ.4).

НАМОЯНДАИ ӮЗБЕКИСТОН БА ҚАТОРИ 100 ЗАН-МЕЪМОРИ ҶАҲОН ДОХИЛ ШУД

Дар китоб оид ба 100 нафар бонувон-меъморони ҷаҳон, ки дар Донишкадаи меъморони шоҳигарии Британиё (RIBA) чоп шудааст, намояндаи Ӯзбекистон Таҳмина Турдиалиева низ ҳаст.

Муаррифии расмии китоби «100 women architects in practice» 23 январи сол равон дар Лондон баргузор мешавад. Дар нашрия аз хусуси саҳми занон дар меъморӣ сухан меравад, дар бораи фаъолияти ғанӣ, аҷиб ва гуногунранги онҳо маълумот дода мешавад.

Дар нашрия метавон бо лоиҳаҳои Таҳмина Турдиалиева, аз ҷумла биноӣ маъмурии Очонсии аксуламал ба тамаъғарӣ дар кӯчаи Шота Руставелӣ ва тарроҳии бӯстонсаро дар Марказі санъати замонавӣ шинос шуд.

Таҳмина Турдиалиева хатмкардаи Донишкадаи меъмориву сохтмони Тошканд ва Донишгоҳи илму технологияи Хуаҷжун дар Чин ба шумор меравад. Вай наурҳати озмунҳои меъмории байналхалқии Better Together Challenge соли 2019 (Ҷумҳурии Куриё), Turkistan Architect Awards (Қазоқистон) аст. Дар Чин ва Италиё ифои вазифа дошт, ақл роҳбари студияи хусусии меъморӣ TT Design Lab дар Тошканд мебошад.

АИ «Дунё».

Бо ҳамкории Вазорати мудофиа ва Кумитаи оила ва занону духтарони ҷумҳурӣ ба муносибати 32-юмин солгарди ташкилёбии Нирӯҳои мусаллаҳи Ҷумҳурии Ӯзбекистон ва 14-январ – Рӯзи ҳимоятгарони Ватан чорабинии маънавию маърифатӣ таҳти унвони «Модарони аскаронро гиромӣ медорем» баргузор гардид. Чорабинӣ дар шакли видеоконфронс барпо гардида, бо иштироки падару модарон ва аскароне, ки аз шаҳри Нукус, вилоятҳои Хоразм, Сурхондарё ва Намангон омада дар шаҳри Тошканд хидмати ҳарбиро мегузаронанд, гузаронда шуд.

***Дар сурат:** лавҳа аз чорабинӣ.*

Суратгир: Н. ҲАЙДАРОВ. ӮзА.

ДАР ДАСТ ҚАЛАМ

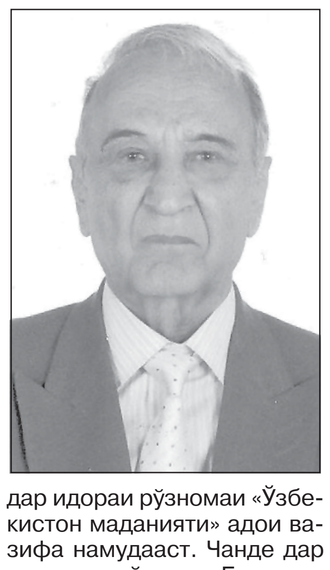

Яке аз соҳибқаламоне, ки ба равнақи насри мусиқӣ ӯзбек саҳми муносиб гузошт, Фарҳод Мӯсоҷонов ба шумор мерафт. Гӯё дирӯзак миёни мо қадам мезад, бо ҳикоя ва қиссаҳои нав ба дар идораи ҷомаҳои эҷодӣ панҷа мезад. Дар солҳое ҳам, ки синнаш ба ҷое расида, қалам аз даст нагузошт – аз навиштан боз намонд.

Тақрибан даҳ сол пештар дар «Хонаи матбуот», ки коргоҳамон дар яке аз ошёнаҳои он ҷой дошт, собиқадори рӯзномаамон Тоҳирака Олимбоев (раванишон шод бод) аз ман хоҳиш намуданд дастнависи чанд ҳикояи нави Фарҳод Мӯсоҷоновро, ки худ бо сабабе омада натавонист, ба шуъбаи нашри ҳафтаномаи «Ӯзбекистон адабиёти ва санъати» бурда супорам. Онҳо дар мактаби олӣ ҳамроҳ хонда, аз давраи донишҷӯӣ ба якдигар дӯсти ҷонӣ буданд. Ҳикояҳоро ба шахси масъул супурдам. Аз байн вақти зиёд нагузашта, хабар расид, ки Фарҳод Мӯсоҷонов аз олам гузашт. Чопи вопасин ҳикояхоширо дид ё надид, фаҳмида натавонистам.

Зодаи маҳаллаи Ӯқчии шаҳри Тошканд Мӯсоҷонов соли 1956 факултаи шарқшиносии Дорулфунуни давлатии Тошкандро хатм намуда, даставвал дар шуъбаи адабиёти радио ва телевизиони Ӯзбекистон, пасон дар идораи рӯзномаи «Ӯзбекистон маданияти» адои вазифа намудааст. Чанде дар маҷаллаи кӯдакон «Гунча» ва моҳномаи адабии Ӯзбекистон «Шарқ юлдузи» низ фаъолият кардааст.

Аввалин ҳикояи Ф. Мӯсоҷонов соли 1959 бо унвони «Деҳае дар дара» рӯйи чоп дида буд. Баъдтар маҷмӯаи ҳикоя ва қиссаҳояш «Ба орзу айб нест», «Аз паси офтоб», «Суст наё, Алиқулов», «Оби чашма»,«Сумбула», «Кӯчабоғро пазмон мешавам», «Ҳиммат», «Соз ва шамшер» ва ғайраҳо, ки асосан барои баҷаҳо навишта шудаанд, рӯйи чоп диданд. Алалхусус китоби насриаш «Нафаси баҳор» бештар мавриди эътибор қарор гирифт.

Як шохаи пурбори фаъолияти эҷодиаш киносозист. Шояд ягона нависандаест, ки чун коргардон низ муваффақ шудааст. Якчанд филмнома низ навишт.

Дар асоси қиссаи Ф. Мӯсоҷонов «Лафз» (2003) аз ҷониби «Ӯзбектелефилм» филми телевизионии бисёрқисмата офарида шуд.

Айни замон муаллифи зиёда аз 20 филми ҳуҷҷатӣ ҳисоб меёбад. Вай дар драматургия низ табъ озмуд. «Кабӯтари сафед» ва «Талвоса» барин песахояш дар саҳнаи театрҳо намоиш дода шуданд.

Мӯсоҷонов барои саҳми муносибаш дар равнақи адабиёти кӯдак соли 2000-ум ба гирифтани Ҷоизаи ба номи Ғафур Ғулом сазовор гардидааст.

Баробари адиби писандида будан инсони хеле хуб ҳам буд. Ба хурду калон бафаробар. Бо самимият ва муомилаи нек ба дили ҳама роҳ ёфта ва саъй мекард то имкон будан диле бар даст орад.

Ба наздикӣ ба муносибати 90-солагиаш дар Иттиҳодияи адибон ёдбуди ӯ рӯйи кор омад. Онҳое, ки зиндаёдро аз наздик мешинохтанд, ҳарахат мекарданд бештар дар бораи фазилатҳои инсониаш ҳарф зананд. Ин гуна адиб ва инсонҳои хубро дунёи адабиёт, хусусан, одамоне, ки ҳамнафас бо аҳли суханонанд, асло фаромӯш намекунанд, гуфт шоир Турсун Алӣ ва илова намуд: «ман Фарҳодакаро дар инҷониб шиносам ҳам, баъди чопи яке аз ҳикояҳояш дар ҳафтаномаи «Китоб дунёси» мисле дигарбора кашф кардам...»

Таҳминан бист сол қабл дар Иттиҳоди нависандагон ба суҳбати ӯву нависанда Йӯлдош Сулаймон, ки муовини аввал раис буд, гувоҳ будам. Онҳо гарми гуфтугӯву ман гӯшу ҳуш ба муколамаашон. Вақте дар омади гап Йӯлдошака дар бораи ман сухан ронду «умедбахш аст,қаламаш хуб дорад» гуфта «ба осмони ҳафтум» бардошт, Фарҳодака бо табассуми маънидор сӯям нигарист. Нигоҳаш мегуфт «омадҳо ёр шаванд».

Нависандаи кухансол Латиф Маҳмудов мегӯяд, вақте маро хумори бачагии бегубор гирифт, ягон китоби дӯсти айёми бачагиам Фарҳодро ба даст мегирам. Ягон ҳикояи бачагонаашро мехонам. Лаҳзае чанд худро дар олами афсонамонанди навраси ҳис мекунам. Ҳисси пазмонии омехтаи ҳузн вуҷудамро фаро мегирад.

Назар ба гуфтаи наттоқи собиқадори телевизион Насиба Иброҳимова як замоне Мӯсоҷонов чун шореҳи футбол низ фаъолият кардааст. Бо маҳорати баланд бозии дастаи футболи «Пахтакор»-ро шарҳ медод. Репортажҳояш ба дили дӯстдорони футбол шавқу ҳаяҷон мебахшид.

Чун адиб ба унвони баланд муносиб буд, мегӯяд тележурналист Комилҷон Шамсиддинов, вақте фаҳмидам, ки «Нависандаи халқии Ӯзбекистон» шудааст, дарҳол сим задам. Вақте муборакбод сохтам, ғайричашмдошт, хомӯш шуда монд. Баъд фаҳмам худаш ҳанӯз бехабар аст. Эҳтимол ба гӯшҳояш бовар намекард ё худ унвони фахриро чашмдор набуд.

Соли 1968 ба Маскав рафт, ду сол дар курси олии сенарийнависӣ таҳсил карда, ба ҷои кори пештара баргашт. Аввал муҳаррир, баъд сармуҳаррир, баъди он дар Ҷамъияти давлатӣ-саҳомии «Ӯзбеккино» роҳбари садорат буд ва ба равнақи кинои миллӣ саҳми арзанда гузошт. Баробари ин дар ташкили дарсҳои маҳорат ба донишҷӯёни боргоҳи санъат ва алоқамандони синамо фаъолнокӣ зоҳир намуд.

Падари адиб Мӯсоҷон Алимуҳамедов арбоби давлатӣ буду модараш Башоратая – рӯзноманигор. Фарзандаи кавуҷ ҳамсараш, ки низ зиёӣ буд, чанд фарзанди сазовор ба воя расонданд. Яке аз онҳо тележурналистӣ маъруф Гулмира Мӯсоҷонова. Гулмира мегӯяд падарам то охирин рӯзҳои ҳаёташон ба адабиёт ва эҷод ҳамнафас монданд, дар Боғи эҷодии Дӯрмон ба драматургҳои ҷавон сабақ дода истода, дар даст қалам, аз омонати худро супурданд...

Муҳаммадҷон ШОДӢ.

4.РӮЗГОРИ СИДДИҚӢ ТАДҚИҚОТИ ҶИДДӢ МЕХОҲАД

Дар бораи фаъолияти маорифпарварии шоири забардасти охири асри XIX ва ибтидои асри XX Саидаҳмад Сиддиқии Аҷзии самарқандӣ адабиётшинос ва тадқиқотчиён, аз ҷумла Зариф Раҷабов, Муҳаммадҷон Шукуров, Холиқ Мирзозода, Садрӣ Саъдиев, Солеҳ Ҳалимов, Бегалӣ Қосимов, Муъмин Фаттоев, Салим Кенҷа, Кибриё Ҳасанова, Асилиддин Қамарзода, Ғафурҷон Маҳмудов ва дигарон мақолаҳо навиштаанд.

Бинобар ин, мухтасар ёдовар шудан кофист, ки ӯ дар синни кӯдакӣ аз падар ятим монда, дар тарбияи модари босаводаш аз ҷавонӣ ба навиштани шеърҳо машғул шудааст. Маълумоте ҳам ҳаст, ки Аҷзӣ солҳои 1990-ум дар Самарқанд курси семоҳаи мактаби забони русиро хатм карда, дар ибтидои асри ХХ (соли 1903) дар деҳаи Ҳалвоии ноҳияи Ҷомбой, ки дар ҳамон мавзеъ зиндагӣ мекард, бо усули нав мактаб кушода, дар он ба бачагон барobари ёд додани забони русӣ, аз фанҳои дунявию динӣ дарс гуфтааст. Худи ҳамин як қаҳрамонӣ буд. Зеро дар замони мустабиди амирӣ дар мактаби русӣ хондану донистани забони русӣ аз шахс нотарсию далерӣ ва шуҷоатмандиро талаб мекард. Ин хислатҳо дар Аҷзии маърифатпарвар муҷассам буданд. Ҳамчунин маълумот ҳаст, ки ӯ дар ноҳияи Челак (ҳоло Пайариқ) низ мактаби тартиботи нав кушода, ба фарзандони мардуми маҳаллӣ савод омӯхтааст.

Саидаҳмад Сиддиқӣ ҳамчун шоири маърифатпарвар дар шеъру достонҳои худ тарғиб ва усулҳои ақибмондаи мактабҳои динии замонашро зери танқид мегирад. Аз ҷумла, ӯ мехост, ки дар мактабҳо барномаҳои таълим ва ҷадвали аниқи дарс ташкил карда шаванд, дар мадрасаҳо мударрисҳои босавод кор кунанд. Ӯ дар ин бора ба Аҳмади Дониш пайравӣ мекард ва орзу дошт, ки давлати Бухоро мисли дигар мамлакатҳои тараққикардаи дунё, аз ҷумла Русия бошад, дар шаҳрҳои марказӣ муассисаи мадании ё маърифатӣ ва қироатхонаҳо фаъолият баранд, дар онҳо фарзандони мардуми маҳаллӣ маълумот гирифта тавонанд.

Ин фикрҳои шоир дар он замони пӯсидаи аморати Бухоро, албатта, аҳамияти прогрессивӣ доштанд.

«Аҷзӣ дар давраи Туркистони мустамлика фаҳмида буд, ки дин дар дасти табақаи ҳоким аслиҳаест, ки барои истисмор намудани халқи меҳнаткаш ба онҳо хидмат мекунад. Ва ҳар гоҳе, ки шоир дар бораи руҳониён сухан меронад, вай инчунин хӯҷаинҳои онҳо – бойҳою феодалҳоро низ дар назар дорад. Аз рӯйи гуфти Аҷзӣ бойҳо шахсони беппарво, берахм, хасис ва худпарастанд. Ӯ мехост, ки бойҳо низ фаҳманд, ки дониши дунявӣ ҳам барои халқ аҳамиятнок аст», – гуфта буд, олими забардасти илми адабиётшиносӣ, академик Зариф Раҷабов дар асари «Аҷзӣ ва Асирӣ» (Нашриёти давлатии Тоҷикистон. Сталинобод, 1951, саҳ.10). Аммо шоир намефаҳмид, ки амалдорон душмани қаттоли донишҳои дунявӣ буданд. Ин аст, ки Аҷзӣ дар манзумаҳои машҳури «Миръоти ибрат» ва «Анҷумани арвоҳ»-и худ, ки соли 1913 дар Тифлис чоп шудааст, ҳамаи фикрҳои тараққихоҳонаашро рӯйирост, дар баъзе ҳолатҳо ба тарзи хаёлию маҷозӣ ифода кардааст. Гуфтанӣ ҳастем, ки шоир аз зулмоти асорати амирон ва руҳониён халосёбии халқи Бухороро дар ривоҷу равнақ додани илму маданияти дунёи аморат медонист. Бинобар ин, ба Худо илтиҷо карда, чунин мегӯяд:

Худоё, ин васиятҳои моро,
Ба олам фош мекун дар Бухоро.

Аз тарафи дигар, кирдукорҳои ҷосусони буржуазияи англис ва рус шоирро ором намегузоштанд. Зеро онҳо бо истифода аз беcаводии халқи мамлакат сарватҳои он, аз ҷумла пахта, абрешим, тилло ва ғайраро ғорат мекарданд. Ҳамаи инро Аҷзӣ аз худпарастии амиру амалдорон ва набудани технологияи нав медонист. Ин ҳолатро олими бузурги самарқандӣ Холиқ Мирзозода дар мақолаи «Мирьоти ибрат» ва эҷодиёти Аҷзӣ», ки дар маҷаллаи «Барои адабиёти сотсиалистӣ» чоп шуда буд, чунин эзоҳ медиҳад. «Дар ҳамин мобайн «ҷадид» ном адабиёти нав ба майдон омад. Яке аз намояндагони ин мафкура ва адабиёти он Саидаҳмадхоҷаи Сиддиқии Аҷзӣ буд, ки бо «Анҷумани арвоҳ», «Мирьоти ибрат» ном достонҳои фантастикӣ ва бо «Айнул адаб» ном маҷмӯи туркию тоҷикиаш дар адабиёти ҷадид шуҳрат ёфтааст. (Ҳамон маҷалла, 1938 с.2, саҳ. 17).

Достони «Анҷумани арвоҳ», ҳарчанд асари фантастикию хаёлӣ буд, аҳамияти калони прогрессивӣ дошт. Дар он гӯё арвоҳи амири Бухоро Музаффар бо афсӯс нидомат ба халқи мамлакат насиҳат карда мегӯяд, ки агар мо мамлакатро ба сатҳи давлатҳои ривоҷёфта расонидан хоҳем, бояд фарзандони мамлакатро ба мадрасаҳои нав фиристонем, амалдорони мамлакат ирфони дунявиро ривоҷу равнақ медод, мактабу мадрасаҳои нав ба нав сохта, ҷавононро барои таҳсил бинобар ин, мусалмон мекард:

Маро ояд дигар ин фикр дар ёд,
Ба вазъи тоза созам даҳр обод.
Лисони давлати ҳамсоягонро,
Низоми ҷумла шоҳони ҷаҳонро,
Ба ҳар ҷо ҳар ҳунар бошад биёрам,
Миёни мардумон онро гузорам.
Бино созам ман аз анвои мактаб,
Кунам ҳосил аз он ҳар гуна матлаб.
Маро он девсурат салладорон,
Ба сурат унс бадфитрат зи шайтон,
Ба гардан ресмони макр бастанд,
Шукӯҳу шаъни салтанат шикастанд.

Аз мисраъҳои боло маълум мешавад, ки амирро атрофиён нагузоштаанд, ки дар мамлакат баъзе ислоҳот навро ҷорӣ намояд. Гуфтан ҷоиз аст, ки Амир Музаффар ҳар сол ба истироҳатгоҳҳои Русия ба фароғат мерафт ва кӯчаҳои равону сангфарш, бинохои ободу бисёрқабата, кинохонаю театрҳоро бо чашми худ медид. Ӯ бисёр мехост, ки дар Бухоро низ маданияту маърифати нав ҷорӣ кунад. Аммо зердастонаш — сарватмандону амалдорони хурофотпараст ба ин роҳ нагузоштанд.

Пас ин гуна ғояи нав ва услуби маорифпарвар ба Сиддиқии Аҷзӣ аз кучо пайдо шуд? Агар гӯем, ки воқеаҳои таърихии ҳаёти шоир ба ин сабаб шудаанд, хато намешавад. Зеро худи тарҷумаи ҳоли шоир гувоҳӣ медиҳад, ки Аҷзӣ ҳамчун шахси русидон газетаю маҷаллаҳои дар Петроград, Маскав, Қазон ва Оренбург чопшударо ба воситаи дӯстонаш дарёфт мекард ва мунтазам мутолиа менамуд. Ӯ аз адабиёти рус ба хубӣ хабардор буд. Хусусан, ба эҷодиёти Толстой ва Гоголь бо ҳавас менигарист. Ҳатто «Шинел» ном повести Гоголро бори аввал ӯ ба забони тоҷикӣ баргардонд. Ҳамаи ин шоирро аз мафкура ва идеяҳои нав хабардор мекарданд.

Бояд гуфт, ки Аҷзӣ ватани азизаш Бухороро хеле дӯст медошт. Ӯ дар шеъру достонҳояш ватанро ба зан-модари ғамхор монанд карда, халқи ранҷбару камбағалро ба ҳар чӣ зудтар саводнок шудан даъват мекард. Аз ин рӯ, ғояи халқи камбағалро ба илму маърифат ҷалб намудан дар тамоми эҷодиёти шоир мавқеи асосиро ишғол менамояд.

Аҷзӣ бисёр масъалаҳои иқтисодиву иҷтимоии ҳаёти даври худро месанҷад, тағйироти ҷамъиятро меомӯзад, бо масъалаҳои фалсафа ва ахлоқ амиқ машғул мешавад, то дар асарҳояш фикру ақидаҳои худро пурра инъикос карда тавонад. Мувофиқи гуфти шоир одами нодон ва бемаърифат мисли мурда аст. Мактабу маориф ва саводнокӣ ба ҷони инсон нерӯ мебахшад, омӯхтани улуми ҷаҳонӣ шараф аст. Ҳамин башорати Сиддиқӣ имрӯз исботи худро ёфт. Ҳоло фарзандони мо баробари донистани забони модарӣ аз пайи омӯхтани забонҳои хориҷӣ мебошанд, дар донишгоҳҳои бонуфузи давлатҳои хориҷӣ таҳсил мекунанд.

Аз гуфтаҳои болоӣ бармеояд, ки Аҷзӣ барбари шоири мубориз будан, аз амиру уламо истикрори ҷамъияти наврo талаб мекард. Хеле мехост, ки техникаи нав тараққӣ кунад, мардуми шаҳру бофарҳангу маданиятнок бошанд, савияи дониши онҳо баланд шавад. Он вақт онҳо бо воқеаҳои дунё шинос мешаванд, оламро мешиносанд. Шоир дар асарҳояш ишорат мекунад, ки ба воситаи кубурҳои махсус аз дарёи Зарафшон ба шаҳр оби тоза овардан, дар майдони Регистон фавворахо сохтан, онро ба гулу гулзор табдил додан, мардумро бо оби нӯшиданӣ таъмин кардан имконпазир аст. Ҳатто ӯ дар ҳамон замон нақшаи бунёд кардани канали Аму — Бухороро тайёр ва обод кардани дашту саҳроҳои беоби Бухороро пешниҳодҳои ӯро напазируфтанд. Баръакс, ӯро кофир дониста, ба тазйиқҳои пай дар пай дучор карданд. Барои достони «Анҷумани арвоҳ» имоми масҷиди Регистон дар намози ҷумъа мардумро ба шӯр оварда, фатво медиҳад, ки «Аҷзиро доредҳу кушед. Ӯ ғайридин, кофири мутлақ аст. Дар китобаш арвоҳи амирони гузаштаро ба забон даровардааст».

Ё мисоли дигар. Вақте ки модари пиронсолаш вафот мекунад, амин ва имоми деҳа мардумро намемонанд, ки ба ҷанозаи ӯ раванд.

Шоири бечора майити модарашро бо равшанфикроне чун Беҳбудӣ, Шакурӣ Исматулло Раҳматуллозода, шоир Набераҳӯҷа ба ароба бор карда, дар мазорити Хоҷа Абдуи Дарун мегӯронанд. Аммо ин хел игвогарию тазйиқҳои душманон Аҷзиро рӯҳафтода накарданд. Баръакс шоир мусулмони ҳақиқӣ будани худро бо асарҳояш исбот кард. Ӯ ҳоҷӣ буд, панҷ вақт намоз мегузошт, «Қуръон»-ро ҳифз карда, ҳар як асари худро бо номи Худованд оғоз мекард.

Тавре дар қисми аввали мақола хотиришон шуд, олимони Аҷзишинос дар бораи фаъолияти шоир бисёр кофтуковҳои илмӣ кардаанд, паҳлӯҳои гуногуни эҷодиёти ӯро нишон додаанд. Аммо аз чӣ бошад, онҳо бисёртар достонҳои «Мирьоти ибрат» ва «Анҷумани арвоҳ»-ро таҳқиқ намуда, аксар ойд ба эҷодиёти шоир рисолаҳои номзадӣ ҳимоя карданд. Дар матбуоти даври ду гӯё имрӯз доир ба маҷмӯаҳои «Ганҷинаи ҳикмат» ва «Айнул адаб» маълумоти назаррас дода намешавад. Ҷавонони маърифатдӯсти имрӯза меҳоҳанд бо эҷодиёти пурғановати шоир пурратар шинос шаванд.

Масъалаи дигар он аст, ки Раҷаб Амонов дар китоби «Аҷзӣ ва Асирӣ»-и хеш асарҳои Аҷзиро номбар карда мегӯяд. «Мукалимаи фоҷеия» — ин китоб ҷуноне ки устод Айнӣ мегӯяд, чоп нашудааст. Дар муқоваи охирини достони «Анҷумани арвоҳ» назар афканем, дар он чунин ишорат ҳаст: «Асарҳое, ки дар оянда табъу нашр мешаванд»

«Ганҷинаи ҳикмат» (адабиёти ҷадид, форсӣ) асари Сиддиқӣ.

«Тарҷимаи «Мирьоти ибрат» (назм, туркӣ) асари Сиддиқӣ.

«Мирьоти ибрат» (назм, форсӣ) асари Сиддиқӣ.

«Айнул адаб» (адабиёти ҷадид) асари Сиддиқӣ.

«Таҷвид» (форсӣ, саволу ҷавоб) асари Сиддиқӣ.

Нигаред, дар ин ҷо «Таҷвид»-и Қуръон номбар шудааст ягон олим ва тадқиқотчӣ дар мақолаи илмӣ ва ё асари худ дар бораи асари мазкури Аҷзӣ чизе нагуфтаанд. Ҳоло ин асари шоири маърифатпарвар дар бойгонии камина маҳфуз аст. Дар муқоваи аввали китоб чунин навиштаҷотро мехонед:

Мураттиб: Саидаҳмадхоҷаи Сиддиқӣ.
Ношир: Китобхонаи «Зарафшон».
(«Таҷвид ал-Қуръон ал-Маҷид», соли 1915).

Китоби мазкур аз 20 варақ иборат буда, онро чанд сол пеш писари хурди маърифатпарвар Абдуқодир Шакурӣ, шодравон Нусҳат Абдуқодиров ба ман дода буд. Аз гуфти ӯ маълум шуд, ки ин «Таҷвид»-ро аз дохили сандуқи меросии падараш ёфтааст. Дар рисолаи мазкур бобати дуруст қироат кардани «Қуръон», талафӯзи ҳарфҳо маълумоти муфассал додааст. Аз ҷумла, қисмҳои «дар баёни мадди муттасил», «мадди мунфасил», «дар баёни аҳкоми танвин ва нуни сокин», «идғоми шамсия», ҷамъ дар баёни ҳарф 40-то қоида ва қонунҳои дуруст хондани «Қуръон» маълумот ҳастанд. Бо истифода аз ин маълумот гуфта метавонем, ки асари «Мукалимаи фоҷеия»-и Аҷзӣ низ шояд дар бойгонии Шакурӣ ё Исматулло Раҳматуллозода ё Хоҷӣ Муину дигар равшанфикрони самарқандӣ, ки ҳамкору ҳаммаслаки Сиддиқии Аҷзӣ буданд, бошанд.

Хулоса, паҳлӯҳои эҷодиёти ҳанӯз ба мо номаълуми ин шоири маорифпарвар тадқиқоти ҷиддиро тақозо доранд.

Ҳамза ЧӮРА.

САМАРҚАНД.

Сӯгворӣ

ДӮСТИ РӮЗНОМА

Як пойи доктори илмҳои филологӣ, профессор Ҳамидҷон Ҳомидӣ, ба қавле, дар идораи рӯзномаи «Овози тоҷик» буд.

Хонандагони рӯзнома бо мақолаҳои пурмуҳтавои олими фирдавсишинос ошноянд. Устод тӯли чанд соли охир доир ба чеҳраҳои илми Ӯзбекистону Тоҷикистон мақолаҳои зиёде ба дасти чоп додаанд. Ҳамидҷон Ҳомидӣ ҳамеша нуқтаҳои пайванди халқҳои ба ҳам дӯсту бародар – тоҷику ӯзбекро, ки тӯли асрҳои зиёд дар канори ҳам ба сар бурдаанду мебаранд, мечуст.

Олими заҳматписанд, баъди шодравон Ҷонибек Қувнок, тайи чанд сол бори вазифаи раиси Шӯрои адабиёти тоҷик дар назди Иттифоқи нависандагонро бар ӯҳда дошт. Дар ин солҳо бо саъю кӯшиши ӯ аз адибони тоҷики ҷумҳурӣ чанд тан ба узвияти Иттифоқи нависандагони Ӯзбекистон пазируфта шуданд, пас аз муҳокимаҳои тӯлонӣ китобҳояшон рӯйи чопро дид.

Ҳамидҷон Ҳомидӣ чанд сол дар Донишкадаи (ҳоло донишгоҳ) давлатии педагогии ба номи Низомии Тошканд ба ҳайси роҳбари кафедраи адабиёти муосир ва классикии ӯзбек фаъолият дошт. Дар давоми ин солҳо бисёр олимони ҷавон таҳти роҳбарии ӯ рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ ҳимоя карданд. Ба кадрҳои илми Тоҷикистон низ раҳнамоӣ кардааст. Доктори илмҳои филологӣ, профессор, академик Абдуҷаббор Раҳмонзода аз устод шукргузор аст, ки ба ӯ дар дифои рисолаи номзадӣ аз наздик кумак расондааст.

Устод дар идораи рӯзномаи «Овози тоҷик» боре ёдовар шуда буд, ки ӯ ҳанӯз овони мактабхонӣ бо рӯзнома алоқамандии зиёд дошт. Бо кумаки устодонаш хабару мақолаҳои зиёди ӯ дар рӯзнома чоп шудаанд. Дар тӯли умр ҳар сол солона обуна шудани ӯ ба «Овози тоҷик» аз муҳаббаташ ба забони модарӣ ва адабиёту фарҳанги тоҷик гувоҳӣ медиҳанд.

Дареғ, ки риштаи умри ин олими пурмаҳсул, донандаи нуктаҳои борик, фирдавсишиноси забардаст, тарҷумони моҳир 12 декабри соли равон дар синни 89-солагӣ гусаст.

Тӯли солҳои охир чанд китоби илмии ӯ ба мисли «Ҳикояти чилу панҷ аллома», «Шуҳрати «Шоҳнома», «Мутафаккирони Шарқ», «Алломаҳои тасаввуф», «Тароватӣ бӯстони ҳамешасабз» ва «Тасаввуф» (аз Қаранӣ то Рушдӣ) ба рушди адабиёт хидмат мекунанд, рӯйи чоп диданд. Барандаи ордени «Дӯстлик» ва дигар мукофотҳои давлатӣ Ҳамидҷон Ҳомидӣ 4 октябри соли 1935 дар шаҳри Косонсойи вилояти Наманган таваллуд шудааст.

Рӯҳи устод шод, манзили охираташон обод бод.

Ҳайати таҳририяти «Овози тоҷик».

ҲАР КАСЕ, КИ ДАР ГУЗАШТА БИМОНД, ОЯНДАИ ХУДРО АЗ ДАСТ МЕДИҲАД

(Аввалаш дар саҳ.3).

Аз гузашти таърих як чиз мусаллам аст. Табақаи зиёиён дар ҷомеа ҳеҷ гоҳ дар сафи пеш ҳам набуд ва дар сафи охир ҳам. Ҳамеша зиндагие дошт миёнаҳол, вале қадр дошту ҳурмату эҳтиром. Имрӯз шахсияти муаллим хеле костааст ва бӯҳрони омӯзгор фаро расида. Таназзули шахсияти омӯзгор танҳо дар кишвари мо не, балки ин ҷараён кулли мамолики ҷаҳонро ҷуз Ҷопон, Сингапур ва Хитой фаро гирифтааст. Омили ин ҳодисаи ногувор рушду равнақи шабакаҳои интернет мебошад. Дар вазъияте, ки «суръати рушд дар ҷаҳон хусусияти суръатнок касб намуд, таъсири ҷараёнҳои номуносиб мамлакати моро низ дар канор намегузорад», – гуфт Президент. Дар ин ҷараён ҳамеша вакилони аҳли зиё «бо қалб ва дили бедор ба майдон мардонавор баромадаанд». Омӯзгор ҳам ба ин тоифа шомил аст. Пас чӣ бояд кард?

Омӯзгор бояд аввал мавқеъ ва шахсияи худро дар ҷомеа пайдо кунад. Ҷопон ва Сингапур асосан туфайли меҳнати пурмашаққат ва самараноки омӯзгорон ба ин дараҷаи тараққиёт расидаанд. Омӯзгорон, ки эҳсосоти баланди ватандӯстӣ доранд, тавонистанд кадрҳои болаёқати бо замон ҳамнафасро тарбият намуда, ба камол расонанд. Давлат бе мутахассисони баландпоя рушду нумӯ намеёбад. Аз ин рӯ, дар ин кишварҳо қадри омӯзгор баланд аст.

Илм рушд мекунад. Техникаву технологияи нав дар соҳаи таълим ҷорӣ мешавад. Омӯзгор бояд ҳамқадами замон бошад. Оё кулли омӯзгорони мо ҳамқадами замон мебошанд? Не. Ҳастанд омӯзгороне, ки аз компутер истифода бурда наметавонанд. Китобу рӯзнома намехонанд. Боре дар мактабе будам. Соати аввал дар ҳамаи синфҳо дарси маънавият будааст. Ҷонишини директор оид ба корҳои тарбияи маънавӣ номи мавзӯъҳои дарсро аз чаҳор нафар роҳбари синф пурсид. Таассуфовар буд, нафаре ҳам аз онҳо мавзӯи дарсиашро намедонист. Зиёданд омӯзгорони фанние, ки бе омодагӣ ба дарс меоянд. Китобу рӯзнома намехонанд ва ҳатто ба дарси яксоатааш омодагӣ намебинад. Фаромӯш кардаанд, ки омӯзгор беомодагӣ ба дарс ояд, ӯ симои муаллимии худро гум мекунад. Омӯзгор бояд танбал набошад. Омӯзгор танҳо метавонад зимни омӯзиш, омӯзиш ва боз омӯзиш шахсият ва симои пешини худ (симои омӯзгори айёми шӯравӣ ва Ҷопону Сингапур)-ро пайдо кунад. Илм рушд мекунад. Бояд китобҳои илмии тахассусӣ ва бадеӣ, маҷаллаву рӯзнома хонад. Аз маводи шабакаҳои интернет огоҳ бошад. Бо техникаву технологияи замон ошно ва онҳоро мавриди истифода қарор дода тавонад. Чунки ҳар касе, ки дар гузашта бимонд, ояндаро аз даст медиҳад. Омӯзгорони ҷавон аз маводи шабакаҳои интернет истифода мебаранд, вале афсус на маводеро оиди тахассусии худ мехонанд. Хабар мехонанд ва ё ворид мешаванд ба бозиҳои шавқовар. Одам бо хабархонӣ ҳеҷ гоҳ донишманд намешавад. Ҷаҳонбинӣ ва дониши омӯзгор бояд дар ҳар ҳолат аз дигар табақаҳои ҷомеа як қадам дар пеш бошад. Мо муқобили истифодаи шабакаҳои интернет нестем. Аз он бо мақсади мушаххас самаранок бояд истифода бурд. Вале китоб китоб аст. Шабакаҳои интернет манфиати зиёд доранд, мусовӣ бо он ба сиҳатии инсон таъсири манфӣ ҳам доранд.

Китоб бӯй дорад, бӯйе, ки касро ҳаловат мебахшад. Бӯйи китоб хонандаро лаззат бахшида, эҳсосро бедор мекунад, яъне барои эҷод ва бунёдкорӣ ба роҳи дуруст ҳидоят мекунад. Китоб нур дорад, нуре, ки ба дилҳои торик равшанӣ мебахшад. Китоб дӯстест, ки:

Ҳар лаҳза аз ӯ ба гӯшаи танҳоӣ,
Сад роҳат асту ҳаргиз озоре нест.

Бе тарбиятгару омӯзгори пуриқтидор ҷаҳон тира аст. Ҷавононояндасози ҷомеа будаанду мебошанд. Муҳимтарин омили пешрафти иқтисодиёти Ҷопон омӯзгор буд. Омӯзгорони Ҷопон тавонистанд соҳибихтисосони бо замон ҳамқадамро тарбия кунанд. Ҳоло дар Ҷопон Рӯзи омӯзгор ҷашн гирифта намешавад, вале қадру эҳтироми омӯзгор аз кормандони вазорату вазирон кам нест. Омӯзгорони мо низ ба анъанаҳои миллиамон такя намуда, зимни омӯзиши таҷрибаи таълиму тарбияи давлатҳои пешрафтаи дунё фаъолияти худро роҳандозӣ созанд.

Кӯдак ва толибилми имрӯз аз кӯдакону хонандагони 25-30 сол пеш куллан фарқ доранд. Кӯдаку толибилми имрӯз аз техникаву технологияи замон хуб воқиф аст. Ҳатто зимни истифодаи воситаҳои техникӣ баъзе хонандагон аз баъзе омӯзгорон фаъолтаранд. Мавқеъ ва эҳтироми худро гум кардани аксар омӯзгорон ҳам аз ҳамин ҷо оғоз гирифтааст. Хонанда аз омӯзгор не, омӯзгор корбурди воситаҳои техникиро аз толибилм хоҳиш мекунад...

Ҳарчанд кӯдакон ва толибилмони имрӯз дар истифодаи воситаҳои техникӣ фаъол мебошанд, онҳо ҷаҳонбинии васеъ, нутқи равон надоранд, ҳатто ҷумлаеро беиштибоҳ тартиб дода наметавонанд, дар навиштани иншою нақли хаттӣ хеле оҷизанд. Асосан ба иҷрои амалиёти тест машғул. Хонандаи мактаби тоҷикӣ имрӯз доири Мирсаид Миршакар, Убайд Раҷаб, Аминҷон Шукӯҳӣ ва ҳатто оиди «Мактаби кӯҳна»-и устод Садриддин Айнӣ тасаввурот надорад. Он чӣ дар китоби таълимӣ дарҷ ёфтааст, онро мехонанд, вале аксарият чун омӯзгорон китоби бадеӣ намехонанд. Ҳама ба шабакаҳои интернет чун ширеш часпидаанд ва шояд аз оқибати ногувори он огоҳӣ надоранд. Волидон ва омӯзгорон, ки худ гирифтори ин бемориянд, огоҳӣ надоранд, ки толибилми кунуниро афсурдагӣ фаро гирифтааст. Бо вуҷуди ба сиёсати давлат табдил ёфтани китобхонӣ хонандаи имрӯз кам китоб мехонад. Вақти баъди дарси худро асосан бо телефону тамошои шабакаҳои интернет мегузаронад. Аз ҷониби касе назорат намешавад. Бо атрофиён мулоқот надоранд. Аз ҷамоа дурӣ меҷӯянд. Ана, ҳамин танҳоӣ ба афсурдагӣ мерасонад, ки фоли хуб нест.

Сарвари кишвар беҳуда таъкид надорад, ки «маънавият ба қувваи нав, ба ҷунбиши нав бояд табдил ёбад». Дастбакорони муассисоти кӯдакистону мактабҳо ва оила бояд гуфтаҳои Президентро ба шиори рӯзмарраи худ табдил дода, дар ташаккули маънавият ва маърифати насли ҷавон саҳм бигиранд. Китобхонӣ ояндаи миллат аст. Фикру зеҳнро бояд дигар кард. Муҳимтарин вазифаи таълим имрӯз тарбияи шахсият аст. Шахсият, ки ташаккул ёфт, фикру зеҳн дигар мешавад. Шахсияти ташаккулёфта бо рушди замон ҳамқадам ва ҳамнафас мегардад. Ин ашхос метавонанд дар рушду нумӯи кишвар саҳми мондагор дошта бошанд.

Ӯзбакбойи РАҲМОН,
хабарнигори «Овози тоҷик».

Саттор ШЕРМАТОВ

РӮДАКӢ

Нахустин бор дар қасри сухан ӯ,
Ниҳода хиштҳои шеъри тоҷик.
Даме ки мурғи табъаш нағмахон шуд,
Биборид офарин аз дуру наздик.

Кашидӣ бори маънӣ ҳар каломаш,
Арӯси шеърро зебо биёрост,
Ғазалҳояш равону дилнишинанд,
Рубоӣ, қитъаҳояш дурри яктост.

Нахустин бор ӯ аҳли ҷаҳонро,
Ба шеъри ноби тоҷик ошно кард.
Зи боми бас баланди ному шуҳрат,
Ба дуродури ин олам назар кард.

Таваллуд ёфт дар рустои Рӯдак,
Бухоро шеъри ӯро ошён гашт.
Амир султони шоирҳо бихондаш,
Каломи форсӣ гирди ҷаҳон гашт.

Агарчи нотавонбинон кашиданд,
Ба чашмаш мил, варо оҷиз намуданд.
Ба чашми дил ҷаҳонро бештар дид,
Аз он кӯрон, ки кӯри кӯр буданд...

МУШОИРАИ РАМЗӢ

Маҳфили шеъру сухан болу пари афкори мост,
Шеър гуфтан одати халқи латифгуфтори мост.
Шамъи маҳфил дар қадим доим фурӯзон будааст,
Мурғи дил дар партаваш байту ғазалхон будааст.

Рӯдакӣ боғи суханро дар ҷаҳон бунёд кард,
Пири тӯсӣ омаду ин боғро обод кард.*
Меваҳои табъи Ҷомӣ бар шукӯҳи он фузуд,
Мурғи илҳоми Навоӣ дар ҳамин бӯстон суруд...

Рӯдакӣ бикшод маҳфилро ба байте обдор,
Аҳли маҳфилро писанд омад чу панди рӯзгор:
«Ҳеҷ шодӣ нест андар ин ҷаҳон,
Бартар аз дидори рӯйи дӯстон».

Навбати Фирдавсӣ омад, гуфт пири достон,
Илму дониш мебарад бенардбон то осмон:
«Тавоно бувад ҳар кӣ доно бувад,
Зи дониш дили пир барно бувад».

Ҷомӣ ҳам дар пайравӣ қулфи дилашро боз кард,
Аз хирад, аз илму дониш ҳарфи худ оғоз кард:
«Тоҷи сари ҷумла ҳунарҳост илм,
Қуфлкушои ҳама дарҳост илм».

Бар Навоӣ чун расид навбат бигуфт ӯ бовиқор,
Эй хушо, ки халқҳоро дӯстӣ бошад шиор:
«Аҳли олам, душманӣ, донед, кори хуб нест,
Якдигарро дӯст бошед, иртифоъ аз дӯстист».

** Абулқосим Фирдавсӣ*

Аз забони ӯзбекӣ тарҷумаи
А. СУБҲОН.

Дар Бухоро бахшида ба хотираи ҷоизадори бозиҳои Осиёи Марказӣ, аъзои ҷамоаи яккачини Ӯзбекистон, ғолиби чандинкаратаи чемпионати Ӯзбекистон Азиз Воҳидов доир ба тенниси стол байни духтарону писарони аз 10 то 17-сола турнири хотиравӣ шуда гузашт. Дар мусобиқаи мазкур, ки бо ҳамкории Федератсияи тенниси столи вилоят ва Саридораи андози вилоят баргузор гардид, аз минтақаҳои мухталифи ҷумҳурӣ беш аз 110 нафар ҷавонон қувва озмуданд. 50 нафари онҳо духтарон мебошанд.

Дар хотима, вилояти Бухоро ба ҷойи якум, Самарқанд ҷойи дуюм, Тошканд ҷойи сеюм сазовор гардиданд.

Сурати ЎзА.

МАЪРИФАТИ ДИНӢ ГАРАВИ ОСУДАҲОЛИИ МАРДУМ АСТ

Имрӯз дар мамлакатҳои дунё бесарусомониҳо дар авҷанд, ки корҳои таблиғотии маърифати динӣ ва таҳаммулпазирӣ дар оштисозӣ ва ба созиш омадани онҳо нақши муҳим мебозад.

Аз ҷониби Кумита оид ба корҳои дин бахшида ба таҳлили фаъолият ва иҷрои вазифаҳои устувори Кумита дар соли 2023 брифинг баргузор гардид.

– Дар давоми соли 2023 бо ҳамкории кумитаи динӣ ва идораву вазоратҳои мутасаддӣ доир ба таҳкими баркарорсозии муҳити иҷтимоиву маънавӣ корҳои зиёд ба амал татбиқ гардиданд, – таъкид намуд роҳбари хизмати ахбори кумита И. Маърупов. – Аз ҷумла, соли гузашта қарори Девони Вазирон доир ба таъсис додани нишони сарисинагии «Таҳаммулпазирии динӣ» қабул гардида, 161 нафар намояндагони давлативу ҷамъиятӣ бо он тақдир шуданд. Доир ба такмили базаи ҳуқуқиву меъёрии соҳа як Қонуни Ҷумҳурии Ӯзбекистон ва ҷамъ 7-то қарор ва фармонҳои махсуси роҳбари давлат ва Девони Вазирон қабул карда шуд.

Дар корхонаву ташкилотҳо бо намояндагони соҳаи хидматрасонӣ, соҳибкорон, омӯзгорону донишҷӯёни муассисаҳои таълими олӣ ва хонандагони мактабҳои миёна дар асоси ғояи «бо маърифат бар зидди ҷаҳолат» чорабиниҳои маънавиву маърифатии зиёд баргузор гардид.

Ғайр аз ин, дар кори брифинг доир ба фаъолияти масҷидҳо низ маълумотҳо пешкаш гардид. Аз ҷумла, ҳоло дар сартосари мамлакат фаъолияти 2131 масҷид ба роҳ монда шудааст, соли 2023 13 масҷид аз рӯйихати давлатӣ гузаронида шуд. 82 масҷид азнав сохта ва дар 43 масҷид корҳои таъмирӣ ба анҷом расонида шудаанд.

Ҳоло дар сартосари ҷумҳурӣ 197 ташкилоти динии ғайриисломӣ амал мекунанд, инчунин соли гузашта дар шаҳри Ангрен калисои католикӣ низ аз рӯйихати давлатӣ гузаронида шуд.

Намояндагони конфессияҳои динӣ дар беш аз 50 чорабинии ҷумҳуриявиву байналхалқӣ ширкат варзиданд. Инчунин, дар баргузор намудани 14 ҷашни динӣ кумаки амалӣ расонда шуд, ки ҳамаи ин собит месозад дар кишвари мо ба таҳаммулпазирии динӣ эътибори аввалиндараҷа дода мешавад.

Соли 2023 мавсими зиёрати ҳаҷ ва умра дар савияи баланд ташкил карда шуд, аз ҷумла, 15150 нафар амали зиёрати ҳаҷ ва беш аз 43 ҳазор нафар зиёрати умраро адо намуданд.

– Ба номи Кумита аз ҷониби шаҳрвандон доир ба ҳаллу фасл намудани баъзе мушкилот муроҷиатҳо низ мерасанд, – гуфт ҳангоми ҳисобот И. Маърупов. – Дар давоми сол 1716 муроҷиат расид, ки ба 1135-тои он маълумоти ҳуқуқӣ дода, 396 тоаш ҳаллу фасли эҷобии худро ёфт. 132 муроҷиат аз сабаби дар он камбудиҳое, ки дар ҳуҷҷатҳо оид ба аз феҳристи давлатӣ гузаронидани ташкилоти давлатӣ мавҷуд буд, рад карда шуд. 53 муроҷиат ба ташкилотҳои ваколатдори давлатӣ равона гардида, 18-тои он дар ҷараёни омӯзиш қарор дорад.

Набия НОДИРОВА,
хабарнигори «Овози тоҷик».

МЕРОСИ ПАДАРБУЗУРГ

Падарбузурги ман Аминҷон ибни Бозор ибни Тилло будааст. Ӯ барвақт вафот карда буд. Дар фабрикаи чойқадоқкунии Самарқанд кор мекард, се писар дошт, ки падарам Истад аз ҳама калонӣ буд. Баъди вафоти бобоям дар 17-солагӣ таъминоти рӯзгор ба зиммаи падарам меафтад. Вақте ман 3-4 сол доштам, модарбузурги ман Калонона зинда буд ва ман ба ӯ дастёрӣ мекардам.

– Аминҷонбобоят таомро бе ягон камбағал намехӯрд, саховатманд буд, аз бонки русӣ қарз мегирифту камбағалонро зиёфат мекард. Баъд қарзро ман медодам, – мегуфт падарам.

Бонкҳои Русияи подшоҳӣ қарзро бо фоизи калон медоданд.

Аз падарбузургам дар дашти Оҳалик якчанд гектар замини лалмӣ, дар деҳа токзори калон мерос мондааст. Падарам чун мебинад, бо ин мерос хӯроку пӯшоки оиларо таъмин кардан имконнопазир аст, дукони баққолӣ мекушояд. Ин амали ӯ замоне буд, ки болшевикон заминҳоро аз деҳқонон кашида гирифта, ба колхоз, яъне хоҷагиҳои ҷамъиятӣ медоданд. Болшевикҳо на танҳо заминҳои кораму токзор, аспу ароба, балки ягона гови ҷӯшоии падарамро низ мусодира кардаанд.

Чунин фоҷиа ба таъминоти ғизои хонавода таъсири бад дошт, бинобар ин аввал фарзанди аввали падарам Қимат ва баъд завҷаи ягонаи ӯ вафот мекунанд.

Баъд комиссияи кулаккунии болшевикон барои ба Сибир фиристодани падарам қарор мебарорад. Сабабаш дӯкони баққолӣ доштанаш будааст. Комиссия одатан шабона қарор бароварда ба милиса медодааст, то кулакшуда хабардор шуда нагурезад, саҳар ӯро аз ҷойи хобаш дошта, ба вагонҳои кулакшудагон ҳабс мекарданд.

Як узви комиссия аз одамони раҳмдил будааст, ӯ мегӯяд, ки Истад тоҷири боинсоф аст, вайро чанд бор санҷидаанд, ба маҳсулоти харидааш аз панҷ фоиз зиёд нарх намемонад.

Аммо аъзои дигари комиссия сухани ӯро ба эътибор намегиранд ва як нафаре мегӯяд, ки ӯ ароба низ дорад. Он узви раҳмдил шабона ба ҳавлии падарам омада огоҳ мекунад ва мегӯяд, ки ягона илоҷ ба ягон ҷойи дур гурехта рафтан аст.

Падарам ҳамон шаб ба сафар мебарояд. Ва дар истансаҳои роҳи оҳани Ашқобод – Тошканд корҳои гуногунро иҷро мекунад. Маблағи пайдокардаашро шабона омада, ба аҳли байташ дода, чашми рӯз накафида, боз ба ягон истанса меравад.

Ӯ дар як истгоҳ бо ҳамдеҳааш, ки корхоначаи хурде кушода ҳамроҳи 4-5 нафар шогирдон телпакдӯзӣ мекард, дучор мешавад, ки низ мисли падарам гуреза будааст. Падарам ва он телпакдӯз дар фабрикаи чой бо русҳо кор карда, русиро омӯхта буданд. Ба инжинер ё роҳбари истанса ин сифати онҳо хуш омада, бо онҳо суҳбат мекардааст. Рӯзе вай мегӯяд, ки дар истанса нарасидани об проблемаи калон. Як манбаи об ҳаст, вале қариб як километр дур. Бо ҷӯй об оварданӣ шудем, заминаш регзор, об то мо омада намерасид.

Дар деҳаи мо – Ӯташик хумдони хишти пухта ва зарфҳои кулолӣ будааст. Падарам ба ёд меорад, ки дар он хумдон барои тарнови бом аз лой қубур, яъне лӯлаи об низ сохта мепухтанд. Он вақт лӯлаҳои оҳанӣ ҳанӯз дастнорас будаанд.

Падарам мегӯяд, ки мо қубури сафолӣ сохта, обро бе талафот то истанса меоварем. Агар шумо ба мо хумдон созеду барои хумдон ангишт диҳед. Ин пешниҳоди ӯро урус бо хурсандӣ мепазирад. Ва кор авҷ мегирад. Қубурчаҳои сафолии якметраи даҳани як тарафаш васеъ сохтаанд, то ба ҳамдигар пайванд карданаш осон бошад.

Он инжинери урус доим мегуфтааст:

– Ман ба шумо қоил. Ҳамин фикр ба сари ман наомада буд, вале ду тоҷики нохонда ин масъалаи мушкилро ҳал кардед.

Баъди он, ки маъракаи кулаккунӣ ба охир расиду комиссияҳои кулаккунӣ барҳам хӯрданд, падарам ва устои телпакдӯз ба деҳа бармегарданд ва ба колхоз медароянд.

Ҳавлии телпакдӯз аз шаш хона иборат буд, болшевикон онро ба мактаби деҳа дода буданд. Ман чор соли аввал дар ҳамин мактаб, ки фаршаш хокӣ буда, тирезачаҳои хурде дошт, таҳсил кардаам.

Падарам дар бораи солҳои қаҳтӣ, ки болшевикон бо баҳонаи сиёсати продразветка аз деҳқонҳо ҳосили гандумро кашида мегирифтаанд, нақл намекард. Барояш нақли он солҳои мудҳиш, ки мардум дар кӯчаҳо тӯдатӯда аз гуруснагӣ варам карда мемурданд ва он солҳо як фарзанду зани аввалаш фавтида буданд, хеле гарон буд. Танҳо боре гуфта буд, ки камтар бошад ҳам кунҷора хӯрдем. Дар ҷанг моро бе машқи пешакӣ бидуни омӯзондани тирпарронӣ ба хандақ даровардanд ва бисёр ҳамватанонамон ба ин сабаб қурбон шуданд.

Соли 1953-ро дар ёд дорам, ки мардум вафоти Сталинро шунида гиря мекарданд.

Падарам дар чойхонаи гузар ин хабарро шунида, ба хона омада гуфт: – Хайрият, ки Худо ҷони Сталинро гирифт.

Саховатмандии бобоям ба падарам мерос монда буд. Масалан, агар ягон кас, қатъи назар аз кадом миллат аст, дар чойхона нишаста чой хӯрда, пули чойро надода равад, чизе намегуфт. Ба ман низ мегуфт, ки барои 5-10 тин одамро дар хиҷолат монондан хуб нест. Эҳтимол фаромӯшхотир бошад, ё пул надоштагист.

Буданд касоне, ки баъзан чойнику пиёларо ба сумка андохта мебурданд. Падарам дар ин маврид низ ором буд ва мегуфт: – Шояд камбағал бошад, эҳтиёҷ доштагист. Савобаш ба мо мерасад.

Ман аз хонаамон чойники дигар оварда ба ҷойи он мемондам, зеро ҳангоми тафтиш, падарамро ҷавобгар мекарданд.

Падарам 5 августи соли 1978 вафот кард. Рӯзҳои охири умр бистарӣ буд. 83 сол дошт. Ман ба рухсатӣ баромада, аз Душанбе ба Самарқанд омада бемордорӣ кардам. Шабҳо хобаш намебурд, дардаш зӯр буд. Ман низ дар натиҷаи як моҳи бехобӣ хеле азоб кашидам. Падарам мегуфт, агар азобҳои дар замони пеш кашидааш намебуданд, камаш сад сол умр медид. Воқеан, қоқандому чандир буд. Ёд дорам, вақте як ҳамдеҳаамон – ҷавони сархуш оби ҷӯйи моро дуздида, дашном дод, падарам ӯро, ки қаддарозу боқувват буд, аз миёнаш гирифта, ба даруни ҷӯйи пуроб зада буд.

Дар фотеҳахонӣ як устои наҷҷор, ки дар сохтмони иморатҳо бо падарам ҳамкор будааст, пеш аз рафтанаш ба ман гуфт: – Инҳо одамони куҳна, ҷанги меҳмонхона хӯрда буданд, покиза буданд. Навбуромадҳо дигар хеланд. Ҳамин гап дар ёдат монад.

Ҷанги меҳмонхона хӯрдан ба маънои он аст, ки дар ҳар гузару деҳи Самарқанд чандин меҳмонхона буду шабҳои дароз дар он «Шоҳнома», «Абӯмуслимнома», «Маснавӣ» барин асарҳоро хонда гӯш мекарданд.

Адаш ИСТАД,
нависанда.

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпӯлод ВАКИЛОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компутерхонаи идора ҳарфчинӣ ва саҳифабандӣ гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонсии матбуот ва ахбороти Ӯзбекистон таҳти рақами 0003 ба рӯйхат гирифта шудааст.
Индекси нашр — 170 . Фармоиши 2 Г-128.
Адади нашр 262. Ҳаҷм 2 ҷузъи чопӣ.
Усули нашр – офсет, андозаи А-2.
1 2 3 4 5 6
ISSN 2010-7757

Муҳаррири навбатдор: С. Бекназарова.
Саҳифабанд-дизайнер: Х. Тӯхтаева.
Мувофиқи ҷадвал — 21.00
Ба чоп супурда шуд — 23.00

Нишонии мо:
100011 ш.Тошканд, кӯчаи Навоӣ, 30, ошёнаи 4.
Телефонҳо: қабулгоҳ: +998555200337;
Котибот +998555200336.
Факс: +998555200337.
сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozi@list.ru
Индекси обуна 170.

Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ».
Нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.